

ELŐFIZETÉS

HELYREN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VISSZAJÁRÓ:
Egy évre 20 korona.
Egy hónapra 2 h. 40 f.

REKLAM:
4-heteses post. sor egyenként 2000,
minden követhetőség 14 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

POSZTERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 22.

Áttörtük a cholm-lublin-iwangorodi vasutól délre az orosz arcvonalat.

Budapest, július 21. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Az ellenség a Cholmtól Lublinon keresztül Iwangorodba vezető vasutól délre ismét állást foglalt. Makacs ellentállása ellenére sikerült a szövetséges haderőknek az ellenség arcvonalát több ponton áttörni. Rozanánál az Arz hadtest német zászlóaljakkal egyesülten utat tört az ellenséges vonalakba. A Biestricától délnyugatra a németek az oroszokat éjjel visszavonulásra kényszerítették. A Biestrica és Visztula között József Ferdinánd főherceg hadserege erős ellentállásra talált. Csapataink Borzechowtól két oldalt elkeseredett kézi tusában szibériai ezredekkel elragadták szívósan védelmezett állásaikat. Ezen hadsereg tegnap harminc tisztet és hatezer főnyi legénységet elfogott és kilenc géppuskát zsákmányolt. A Visztula és Pilica között folytattuk az üldözést. Német Landwehr Zwolentől északkeletre áttörte az iwangorodi hídfő előállítását. A csatlakozó állásokért még folyik a harc. Kelet-Galiciában Sokalnál ismét heves harc fejlődött. A Zlota-Lipánál és a Dnyeszternél a helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

Görz vidékén az olaszok tegnap is folytatták általános támadásukat. A doberdói fensik szélén és a görzi hídfőnél egész napon át dult a csata. Este sikerült az ellenségnek a Monte San Michele (Sdraussinától keletre) elfoglalni. Ezen magaslatot ma reggel Boeg vezérőrnagy eddig visszatartott erőikkel visszafoglalta. Sdraussinától délkeletre csapataink nagy szívósággal tartják állásaikat. A Sagraától keletre levő magaslat felől intézett oldaltámadás végül is itt visszavetette az olaszokat, akik nagy veszteségek mellett menekültek a fedett területekre, amivel csapataink a fensik egész délnyugati szélét is szilárdan birtokukban tartottuk és a Görzi hídfőnél minden ellenséges támadást véresen visszavertek. Az olaszoknak oly rettenetes áldozatokkal megfizetett erőfeszítései ismét eredménytelenek maradtak. Többi partvidéki arcvonalon viszonylag nyugalom volt. Karintiai határon nem történt lényeges esemény. Schluderbachtól keletre három ellenséges zászlóalj támadást intézett Monte Piano ellen. Visszavertük őket, visszaözlöttek és elvesztették állományuknak kétharmadát. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az iwangorodi és rozani hídfők előállításait elfoglaltuk.

Berlin, július 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Argonneok keleti szélén csapataink új állásuk megjavítása céljából rohammal elfoglaltak még néhány francia árkot, egy tisztet és háromszázhatvanöt főnyi legénységet és egy géppuskát zsákmányoltak. A Vogézekben Müntertől északra fekvő Lingekopf és Mühlbach között több ízben megtámadták. Az ellenség támadását visszavertük. Egyes helyeken állásainkba behatolt ellenséget elkeseredett kézi tusában kellett kiverünk. A Reichsackerkopftól délnyugatra

gatra árkaik egyikének egy részét az ellenség még megszállva tartja. A megtámadott arcvonal és szomszédos állásaink Diedolshausenig és a Hilsenfurstig éjjel-nappal heves ellenséges tűz alatt voltak. Négy tisztet és mintegy 120 főnyi legénységet, nagyrészt alpesi vadászokat elfogtunk. Egy német hadirepülőgép, egy francia repülőgépet Baphaumenál leszállásra kényszerített. A repülőgép sértetlenül került birtokunkba. Colmár városra ellenséges repülő bombát dobtak. Tíz bomba a városházára és utcára esett. Egy polgár meghalt.

Keleti hadszíntér:

Az ellenség Popeljanytól és Kurshánytól keletre előnyomuló csapa-

taink elől visszavonul. Szawletől nyugatra rohammal elfoglaltuk és megszálltuk az utolsó ellenséges sáncot és az üldözést keleti irányban folytattuk. A Dubissa mellett Rossienytől keletre a németek egyik támadása áttörte az orosz vonalakat. Az ellenség itt is hátrál. A mariampól-kownói országúttól délre egy előtörés Kiekeriski és Janowka falvak elfoglalását eredményezte. Három egymás mögött fekvő orosz állást elfoglaltunk. Ugyancsak teljes sikerrel járt Landwehrünknek támadása, a melyet a Novgorodtól északra még védett ellenséges állások ellen intézett. Az oroszok kétezer fogoly és két géppuska visszahagyásával meghátráltak. Tovább délre, a Narew mellett a rozani előállítás egy erős művét rohammal elfoglaltuk. 560 oroszot elfogtunk és három géppuskát zsákmányoltunk.

Az ellenség e folyó mentén makacs ellentállást kísérelt meg; a rozani, pultuski és nowogeorgiewski hídfő állásaitól sietve összeszedett csapatával intézett kétségbeesett ellentámadásai meghiusultak. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek, egyezer fogoly maradt kezünkön. A blonie-grojeci állás az ellenségnek csak rövid megállást engedett. Az oroszok minden oldalról erősödő nyomásaink kényszere alatt Grojectól nyugatra megkezdték erődítésük feladását és kelet felé kezdték visszavonulni. Csapataink nyomon követik őket.

Délkeleti hadszíntér.

Woyrsch vezérezredes német csapatai üldözés közben tegnap elérték Iwangorodtól délre az előretolt hídfőállást és azonnali támadással elfoglalták Wlachsławow mellett az ellenséges vonalakat. A szomszédos állásokért még harcolnak. A Visztula felső folyása és a Bug mellett ellenség ismét szembe fordult Mackensen tábornagy seregeivel. Szívós ellentállása dacára osztrák-magyar csapatok Skrynico és Niedrzwica-Malanál (Lublintól délnyugatra) német osztagok pedig Piaskitól délkeletre és Krasznosztavtól északkeletre betörték állásaikba. A támadás előrehalad. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

„Egy nagy város.”

Arad, július 21.

Egy nagy város fog a németek kezébe esni, — írják a francia lapok. Ennyi az egész. Ez a nagy város pedig: Varsó. Szép, nagy, büszke város, valaha a szabad Lengyelországnak koronázó fővárosa, de mégis egy város. Azt elfoglalhatják Hindenburg és Mackensen, de ezzel — mondják — a háborúnak nincsen még vége.

Hanem a mikor arról beszéltek, hogy a franciák bevonulnak Berlinbe, az oroszok pedig Bécsbe és Budapestre, akkor Berlin, Bécs és Budapest több volt, mint egy-egy nagy város. Ezt a bevonulást úgy tekintették, mint az ellenség teljes meg-alázását, legyőzésének utolsó fejezetét.

Egy év után Orosz-Lengyelország fővárosába készülnek bevonulni a német csapatok. Igaz, hogy ez nem Oroszország fővárosa, de az elvesztése erkölcsi csapásnak jelent annyit az oroszokra, mintha a maguk birodalmi székvárosát érte volna ez a sors. Lengyelország az orosz birodalomnak a nyugattal szomszédos része: a mit tehát ebből elveszít, azzal kisebb területe van Európában.

Es mennyit veszített eddig! Az, ha megnézzük a térképet, lényegesen több, mint egy nagy város. „A nagy várossal” Varsóval tulajdonképpen csak a fővárost hódítja meg Németország, a lengyel tartomány mellé, amelynek nagy részét a szövetséges monarchia seregeivel egyetemben már megszállotta.

A mi ezen a területen felül elvesztett és Varsó elestével össze fogomlani: az orosz hadsereg. Az a katonatömeg, a mely a németek elől való visszavonulást Breszt-Litovszk-nál be akarja fejezni, már nem hadsereg. Ha emberrel és municióval kitömik a hézagait: abban a kettős visszavonulásban, a mely őket előbb Galiciában, azután Orosz-Lengyelországban érte, teljesen elvesztett annak minden önbizalma, támadás-ereje, győzelmi hite. Se a Nikolajevics Miklós nagyherceg korbácsa, se a front mögötti gépfegyverek, se az elcsapott, fölakasztott, vagy Szibériába küldött régi generálisok helyére kinevezett új csillagok nem tanítják be offenzívára a hátráláshoz szokott orosz hadtesteket.

Mégis több lesz Varsó a háborus helyzetre nézve, mint egy város. Talán nem fog mindjárt a kapitulációhoz vezetni. De azt, amit a német és osztrák-magyar fegyverek örök idők csodálatára méltó erővel és vitézséggel megcsinálnak, be fogja tetőzni az orosz tömeghangulat. Oroszország nem él meg a francia lapok vigasztalásaiból; ott látni fogják és tudják, hogy Varsó eleste és a második nagy visszavonulás után mi következhetik még. Ha pedig látták és megfigyelhették, hogy Németország és szövetségese eddigi győzelmeibe nem fáradt agyon, sőt minden új győzelem csak felfrissítette és megkettőzte a harc képességüket, — akkor elérke-

zettnek fogják látni az időt, amikor a békéről beszéljenek.

Egy nagy város esik az ellenség kezébe... Az érzelmes költeményt juttatja eszünkbe. „Egy asszony halt meg...” Meghalt egy asszony, — és mindenki elmondja, hogy mi je volt neki. Az egyiknek jó szomszédja, a másiknak kedves lakója, a harmadiknak barátnője. A férj, a koporsóra hullva, — csak ennyit sóhajt: *mindenem!* A franciáknak, az angoloknak, a belgáknak, az olaszoknak szemében Varsó, amikor a hódítók kezébe jut: egy nagy város. Az orosz joggal mondhatja: neki mindene, a mit ebben a háboruban az eddigi csapások mellett még el lehet veszíteni.

Lefokozott őrmester.

(Pénzért irodai munkára alkalmazott katonák. — Harcolni akar az elitelt.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Temesvár, július 21.

A temesvári császári és királyi hadosztály-bírószág egy huszonkilencedik gyalogezredbeli őrmester felett ítélkezett, aki visszaélve feletteseinek ráruházott bizalmával.

Prvanov Milorád huszonkilencedik gyalogezredbeli első osztályú számvevő altiszt, őrmester, Nagybecskerekben a múlt esztendő utolsó hónapjaiban azt a mellékkeresetet találta ki a maga részére, hogy egyes alája rendelt katonáknak lehetővé tette, hogy ne keljen menetszázzal a harctérre menniök, hanem továbbra is Nagybecskerekben maradhassanak. Hogy ez a dolog ne legyen feltűnő, az egyiket beosztotta a konyhába szakácsnak, a másikat irodaszolgái teendőkre alkalmazta és így tovább, talált mindagyk számára valamely foglalkozást, amiáltal azok nemcsak a harctérről, hanem a rendes napi katonai gyakorlatok alól is kibújtak. Viszonyásul ezekért a beosztásokért Prvanov az illető katonáktól, vagy pedig azok hozzátartozóitól pénzt kapott. Az összeg nem volt egyforma, ki mennyit tudott adni és kitől mennyit tudott kiszorítani. Volt olyan eset, amikor Prvanov csak harminc koronát kapott, de volt olyan eset is, mikor szívesen ezer koronával halálták meg. Az üzletet Prvanov ügyfeleivel rendszerint a Korona-szálló sötétjében kötötte meg. Ott találkozott a vidékről bejött parasztemberekkel és ott vette át tőlük a kialakított szálláriumot.

A bűnös manipuláció kiderülése után a harctérről visszatartott katonák — egy káplár kivételével — a frontra kerültek, Prvanov Milorád őrmestert pedig letartóztatták és a temesvári katonai bíróság fogházába szállították. A vizsgálatot ellene a temesvári katonai ügyészség folytatta s a vádlóval, melyet Sebők Kólos dr. százados-hadbíró, katonai ügyész írt alá, megállapította, hogy Prvanov a következőkért vett fel pénzeket: múlt esztendő december elején Bolyács Emil káplártól ezer koronát, Talpes Velimir gyalogostól harminc koronát, december végén Radin Vita földmivestől százötven koronát, január harmadikán Branics Lázár földmivestől százhusz koronát, január hetedikén Branics György földmivestől száznyolcvan koronát, január első felében Tunyity Milos népfelkelőtől százötven koronát, február hó egyik meg nem határozható napján Iszokov Péter gyalogos hozzátartozóitól ötven koronát, ugyanebben az időben Terzin gyalogostól harminc koronát, ezenkívül pedig különböző időben többektől kapott kisebb-nagyobb pénzeszegeket és ajándékokat.

A pénzek és ajándékok ellenében Talpes Velimir, Radin Sebő, Branics Vidor, Iszokov Péter és Terzin sorbeli gyalogosokat, valamint Tunyity Milos népfelkelőt nem állította be menetszázzal, hanem a kaszárnyában foglalkoztatta őket. A vádat azaz vádolja Prvanov

Milorád őrmestert, számvevő altisztet, hogy haderő elleni büntetést követett el, továbbá, hogy visszaélve szolgálatteljesítésével és mint szolgálatban levő katona ajándékokat fogadott el.

Prvanov ügyében a temesvári hadosztály-bírószág tegnap ítélkezett s a tárgyalás a déli szünet kivételével délelőtt kilenc órától esti félhat óráig tartott. A bíróság elnöke Petens Ede százados volt, a tárgyalást Sachter Frigyes dr. főhadnagy-hadbíró vezette, bírák voltak Ivasku százados, Gertheisz és Mály főhadnagyk. A vádat Eisler dr. főhadnagy-hadbíró képviselte, a védelmet Beck Béla dr. hadnagy látta el.

Tanukul voltak beidézve: Hartmann Magdolna temesvári lakosnő, a kinek Prvanov manipulációjáról tudomása volt, Bolyács Emil káplár, aki jelenleg a tizennegyedik lögyűjtőparancsnokságnál teljesít szolgálatot Temesvárott, azonkívül Radin Vita nagykikindai, Branics Lázár és Branics György kumáni földmivesek.

A tárgyaláson Prvanov Milorád kijelentette, hogy megérlette az ellene emelt vádat, beismerle, hogy a vádlóval felsorolt pénzeket megkapta, csak azt helyesbíti, hogy Bolyácsnál nem ezer, hanem csak kétszázötven koronát kapott. Tagadta azonban azt, hogy egyes katonákat célzatosan tartott vissza a fronttól, csak meghagyta őket abban a beosztásban, melyben voltak. Legfeljebb azt vallhatja, hogy az ajándékok fejében könnyítette szolgálatukat. A tanuk ezzel ellenkezőleg azt vallották, hogy a pénzt azért adták a számvevő őrmesternek, hogy ennek révén hozzátartozóik ne kerüljenek a frontra, csak az egyedüli Radin Vita vallotta azt, hogy a százötven koronát azért adta oda Prvanov Milorádnak, hogy az bort vegyen rajta az ő számára s a fiára vonatkozólag csak annyit ismert be, hogy arra kérte az őrmestert, könnyítsen a fia sorsán.

A tanukihallgatások után következett az ügyeési és a védői beszéd. Eisler dr. főhadnagy-ügyész szigorú büntetést kért a magáról megfélekedezett őrmesterre és kifejtette, hogy az ilyen büncselekmények, melyek a haderő erkölcsi értéke ellen irányulnak, annak erejét is gyengítik. Beck dr. védő kérte a bíróságot, hogy vegye tekintetbe a vádlott büntetlen előéletét és eddigi szolgálatát, melynek során soha nem merült fel ellene panasz.

A hadosztálybíróság főlőraf tanácskozás után a következő ítéletet hirdette ki: a hadosztálybíróság Prvanov Milorádot a haderő ellen elkövetett büntető vétsége alól felmenti, de büncselekmények miatt a katonai büntető törvénykönyv 380. és 383. szakaszai alapján a szolgálatteljesítésével való visszaélés és az ajándékok elfogadása bűnében és ezért őrmesteri rangjának elvesztésére ítéli azzal, hogy többé soha semmiféle katonai rangot nem nyerhet el, elítéli a katonai emlékérem elvesztésére, elítéli továbbá másfél évi nehéz börtönre, kemény fekhelyre, hetenkint bójnappal és negyedévenkénti magánzárkával, s büntetésbe a négy hónapi vizsgálati fogság beza-mittatik. Kimondja továbbá a bíróság, hogy Prvanov Milorád köteles az általa ajándékképpen felvett ezernegyszázhuszonkét koronát a katonai rokkantalap javára befizetni s ez az összeg polgári per útján fog rajta behajthatni. Enyhítő körülménynek számította a hadosztálybíróság Prvanov büntetlen előéletét és szolgálatteljesítését.

Az ítélet kihirdetése után Sachter dr. tárgyalást vezető főhadnagy-hadbíró közölte Prvanovval, hogy az ítélet ellen joga van három napon belül felebbezéssel élni. Prvanov gondolkodási időt kért s azt, hogy a felebbezés jogával élni fog-e, csak később fogja a bíróság vezetőjével közölni. Kijelentette azonban, hogy mindenesetre kérsi fogja azt, hogy küldjék ki vezekelni a frontra s hogy büntetésének megkezdésére halasztást kapjon addig, a míg a harctérről visszatér. A katonai ügyész a maga részéről kijelentette, hogy a három napi határidőn belül szintén megfontolás tárgyává kívánja tenni, hogy a büntetés súlyosbítása iránt felebbezéssel éljen-e.

Készül a harmadik balkáni háború.

(Ujabb kísérlet Románia megnyerésére. — A kiélezett Makedón kérdés.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Bukarest—Szófia, július 21.

A négyes-szövetség újabb csalogatására, amely Románia összes területi követeléseit a dunai-monarchia rovására ki akarja elégíteni, *Bratianu* állítólag kitérő választ adott. A válasz szerint a román hadseregnek még teljes három hónapra van szüksége, hogy egy hadjáratra teljesen fel legyen készítve. A *Vossische Zeitung* bukaresti tudósítója szerint azonban óvakodni kell azokkal a táviratokkal szemben, amelyek a Szerbiában uralkodó szomorú állapotokat ecseteli. Beszéltem — táviratozza a tudósító — több megbízható egyénnel, akik Szerbiából érkeztek. Valamennyien egyöntetűen azt mondják, hogy *Szerbia semmiben sem szenved hiányt, hogy járványok jelenleg nem dúlnak s hogy a csapatok*

ól etabliroztak magukat. A cseh származású bukaresti amerikai konzul, *Wopicka* tegnap hosszabb szerb utazásról tért vissza. Ellenőrizte a fogolytáborokat is, miután Szerbiában az Egyesült Államok védik alattvalóinkat. Ő is azt mondja, hogy Szerbiában normálisak az állapotok. Különben Románia, amely a terményeknek Ausztria-Magyarországba és Németországba való kivitelét betiltotta, egy pillanatra sem hagyta abba a Szerbiába való élelmiszerszállítást s nyitva áll a Duna is a Szerbiának azánt orosz szállítmányok részére.

Románia és a külföldi sajtó.

Bukarest. Egyes német lapok cikkeire ma a főtáviratos *Independence Roumaine* „Felesleges beavatkozás” cím alatt válaszol. A cikk szerint Románia ismeri jogait és kötelességeit. Románia jogait mindig mértékteljesen érvényesítette s kötelességeit lelkiismeretesen teljesítette. Nincs helye, hogy idegenek ügyeibe avatkozzanak, dicséret, vagy kifogásolás nem érdekel bennünket, a tanácsok feleslegesek s ezek nem fogják Romániát egyenes újtjáról eltéríteni. Legfeljebb az a hatása lehet a külföldi sajtó magatartásának, hogy omljának ellenkezőjét éri el, amennyiben a közvéleményt időszerűen polémiákkal feligatja.

Harmadik Balkán-háború Makedóniáért.

Berlin. Loó Lederer a Berliner Tageblatt kiküldött tudósítója írja Athénből:

Nyolc hónapon belül ötödször utazom el Drinápoly harora késs erődítései a Dimotika szürke várfalai előtt. Ortodox templomok kupolái mellett karcsu minarettek meredeznek az égre. A gyorsvonat három nap és három éjjel négy Balkán államon vágat keresztül: Románián, Bulgárián, Törökországon és Görögországon.

A vonaton egy ismerőssel találkozom, *De-deagács* volt prefektusával, *Mano Rosenthal*-al, aki rokona *Radoslawow* miniszterelnöknek. Mint a nyugatbalkáni provinciái elnöke fényesen vezeti a bolgár letelepítés ügyét s a forró nyári éjszakában nyitott ablak mellett a bolgár-görög kérdéssel szórakozunk most.

Hatvanezer bolgár család telepedett le Trákiában, akiket a törökök Kisázsziából, a görögök és szerbek Makedóniából elűztek. Ugyan-ezen idő alatt négyszázezer görög és török hagyta el az új bolgár területeket.

— Máskép nem lehet — mondotta — nálunk a nemzetiségi kérdést megoldani. Asszimiláció? Talán sikerülhet egy nagy nemzet kebelében, sőt még ott sem igen...

Meglátogattam az elfűzött városalt Trákiában és Makedóniában. Ósrégi, regékkel teli olíviaerdőkön keresztül jutottam a dedeagácsi tenger mélyzöld partjai mentén Makribá. Örök nyugalom fekszik a vidéken, s nyári pompában ragyogó mezőkön keresztül jut az ember a halott városba. Meghalt a város, amikor végig viharzott a balkáni háború a partokon, amikor bolgárok, törökök, szerbek, görögök fűdözték egymást fegyverrel kezükben s amikor a gűntűdsinai hirtelen létrejött különös kis köztársaság is romba dőlt, amelyhez *De-deagács* és *Makri* is tartoztak. Órák hosszat vándorolhatok a romok között, egyetlen ember sem lakik a kövekkel teli, meredek utcákon. Feltört ajtókon keresztül félig romba dőlt házakba léphetek, még ott áll a vörös korsó, amellyel a kutról viset hordták az asszonyok s a szemét közt egy kis gyermekeipő hever. Talán ezer év múlva majd ásatásokat fognak itt végezni s a vörös korsó és a gyermekeipő valamelyik múzeumba kerül.

Oktehillarál átlépem a görög határt Nem messze a határtól fekszik *Xanthi* és *Dedeler*, melyen délen, a vasutvonalról innen *Philippi* romjai. Itt harcolt macedóniai *Filóp* a thrékok ellen, itt verekedtek *Brutus* és *Cassius Antonius* seregével.

Éjjel érkezem *Dramába*. Ép a választás éjszakáján. Élénk élet zug az alig világitott utcákon s harminc főből álló, zöld ruhás görög katoná-patrukok járják keresztül a városkát. A meredek fűtos két kávéházát a *Cunaris* és *Veniselos* pártiak foglalják le, ellenségesen néznek farkasszemet egymással a két államférfi képei. A katederik piszkos ablakai mellett csöndesen és álmodozóan, mint mindig, ülnek a törökök. Kint a görögök, az ország urai politikáinak élénken, intelligensen, isgatott gesztusokkal és arójátékkal. A városnak a háború előtt alig háromezer lakója volt, most több, mint tízezer görög költözött, telepedett le *Dramában*.

Korán reggel tovább utazom. Mindenütt dohányt tiltanak az szurkek ég alatt. A dolranitó mellett szerb területet érintünk. Nyolc hét előtt huez kilométernyire innen, *Kosturnonai* szerb területen álltam.

Azután a tenger felé siet a vasut. Szalonikibe érkezünk. Élénk utcákon keresztül egy fehér hotelhez hajtatok a strandra. S mint mindenütt *Ujgörögországban*, itt is rámtelál a forrongásnak, a nyugtalanságnak, a fel nem derített helyzeteknek érzete. El még az országban minden régi kívánság s minden régi szenvedély. A ma szolgál még nem felejtették el, hogy egykor urak voltak, s ma urai még nem találták meg utaságuknak igazi formáját. Valamennyien várják a jövőt, amit az új háború hoz *Makedóniának* és *Thrákiának*; vannak, akik csendes reménnyel, vannak akik ideges és szomorú feszűtségekben. Egy bizonyos: a második balkán háború nem az

utolsó harc volt ezért a földért. Ha egyik, vagy a másik, ha valamennyi balkán-állam is elmulasztaná a világ nagy háborújába való beavatkozás pszichológiai momentumát: a hatalmak háborúja mint természeti szükségyszerűség szűli meg a harmadik balkán háborút.

Bulgária hadserege készen áll.

Páris. *Radoslawow* bolgár miniszterelnök kijelentette a *Temps* levelesője előtt, hogy Bulgária, mielőtt elszánná magát arra, hogy beavatkozzon a háborúba, előbb pontosan akarja tudni, hogy mit nyerhet vele. Jelenleg két hivatalos jellegű tanácskozást folytat a bolgár kormány, egyet a négyesszövetséggel, egyet pedig Törökországgal a thrákiai vasut dolgában. Bulgária politikai magatartása nem változott ugyan, de most egy újabb elem is szerepel. A hadsereg helyre van állítva és Bulgária készen áll minden eshetőségre.

Konstantinápoly, július 21. A *Frankfurter Zeitung*nak jelentik: Az angol kormány most már kifejezetten Bulgária ellen fordult és július óta Bulgária egyetlen égei tengeri kikötőjét, *Dedeagácsot* blokkolja. Az angol kormány jegyzéket adott át Szófiában, amelyben indokolni próbálja a blokkadot ezzel, hogy a *Dedeagácsban* kirakodásra kerülő áru java része hadiügék ellenséges államok számára. Ép ezért csak olasz, francia és angol hajókat engednek a kikötőbe befutni, hogy a postát és az utasokat partra tegyék. Anglia erőszakos lépése Bulgáriában rendkívül kellemetlen hatást keltett, miután bosszúnak tekintik azért, hogy Bulgária nem hajlandó az entente csábításaira hajlani.

Pályázat Ipari munkás-jutalmakra. Az aradi kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a kereskedelemügyi miniszter által a Kamara kerülete számára létesített öt, egyenként száz koronát tevő állami jutalomra. A jutalomban részesülhetnek az oly ipari, illetve gyári üzemban, iparszerű munkában alkalmazottak, akik a következő minősítéssel bírnak: 1. magyar állampolgárság; 2. tényleges, ipari munkában való állandó alkalmaztatás. művezetők és pallérok stb. csakis kivételes, rendkívül méltánylást érdemlő esetekben jöhetnek figyelembe, gyári és irodai szolgálk jutalomban nem részesülhetnek; 3. legaalább 15 év megszakítás nélküli működés a munka körében, a rendszeres munkabér, vagy munkakereséi évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Mindezen feltét tek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg munkakönyvvél, vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. Az e célra kiállított bizonyítványok, illetve másolatok bélyegmentesek. A kerületi iparosok (gyárosok, műiparosok) annál fogva felkérhetnek, hogy amennyiben oly munkásaik vannak, akik a fentiek szerint a szóban forgó jutalom odaítélésére ajánlhatók, ezek megjutalmazására nézve az aradi kereskedelmi és iparkamarához legkésőbb szeptember hó végéig javaslatot tegyenek. A bejelentést csak a munkaadó teheti, minál fogva közvetlenül ennek mellőzésével benyújtott kérvények nem vételnek tárgyalás alá.

Az első posta Lembergől. Budapestről jelentik. A mai nap hozta Budapestre az első postát a felszabadított Lembergől, késmű és késszruhacégeinknek hozott nagyszámú megrendelést és igen sok család kapott rokonaitól értesítést Lembergől. Budapestben az első posta beérkezése nagy örömet okozott és a késműáru nagykereskedők — üzleti szokás ellenére — mutatják egymásnak a megrendelő leveleket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Király Ernő fellépte „Iglói diárok” daljáték.

Péntek: Király Ernő fellépte „Tiszavirág” operette.

Szombat: Király Ernő fellépte „Tatárjárás” operette.

* A színház hírei. Az éjjeli ór. Rendkívül érdekes és hatásos bohózat, a Magyar Színháznak legsikerültebb bohózatára készül most a vigjáték személyzet, melynek bemutató előadása a jövő hétre van kitűzve. A személyzet napról-napra próbál az újdonságból, a mely minden jelenetével harsogó kacajt fakaszt a néző közönségben. Rendkívül hálás szerepek, gazdag humor jellemzik az újdonságot. Főszereplők H. Harmath Józsa, L. Kiss Mariska, K. Pongrácz Matild, Benkóné, Delli, Kertész, Várnay, Barics, Járai stb. — A míg a vigjátéki személyzet a legújabb bohózzal van elfoglalva, addig az operett személyzet a vándorfecskék legújabb operettét tanulja szorgalmasan. Méray Adolf és Zerkovitz Béla együttes munkája ez, amely a legnagyobb dícséretet megérdemli. Gyönyörű zene, jó szöveg, elsőrangú szereposztás. — A tiszavirág. Király Ernő vendégiátékával kerül színpadra az operett, mely eddig különben is zsúfolt házakat vonzott. Holnap bizonyára táblás házat jelent. Király Ernőnek az utóbbi években ez volt a legkedveltebb szerepe és így különös érdeklődéssel nézzük az előadását. A többi szereplők maradnak a régiak.

* Cselszövök. (Szenzáció. detektívdráma az Urániában.) A színház tegnapi műsorán egy kiváló detektívdráma szerepelt. A drámának úgy remekül megalkotott tartalma, mint a szüzsének érdekes beállítására nagy hatást keltett. A közönség a legnagyobb érdeklődéssel nézte végig a drámát, melynek minden egyes jelenete annyira megkapó, fordulatokban annyira gazdag, hogy magasan túlszárnyalja a detektívdrámák átlagos mértékét. A közönség már kezdte megszokni azokat a detektívkepeket, melyek mintegy emberfeletti alakokat és cselekményeket szerepeltetnek, melyek azonban semmitéle reális alappal nem bírnak, csupán idegizgató voltukkal tudják némi hatást elérni. Ez a dráma egy cselekményére, mint tartalmazza nézve a való életet mutatja, nem vadásza a hatást vakmerő trükkökkel, hanem egy érdekes történetet mutat be, egy körmondfontan kieszelt és már-már végrehajtott, de ügyes kezekkel megakadályozott bűntettet. — *Hősaink diadalutja Galiciában*, 1200 méteres hiteles harctéri felvétel, legközelebb az Urániában. 5

* A Nyári Színház nagy estélye. Az aradi Vörös Kereszt Egyesület estélyének tervét a legnagyobb szimpátiával és érdeklődéssel fogadta a közönség, mert nyilvánvaló, hogy az egyesület július 30-iki előadásával olyan magas nívón álló, gazdag programot fog nyújtani, a milyennek az élvezésében ritkán van része az aradi publikumnak. Az egyesület rövid időn belül nyilvánosságra hozza a teljes műsort, a mely bizonyára a szenzáció hatását váltja majd ki. Az aktuális mozidramát hangulatos színpadi jelenetek teszik élénkebbé s ezenkívül a műsor többi számában előkelő műkedvelő hölgyek és urak is szerepelnek. Az estély befejező része megkapó előképekből fog állni. A színtársulat tagjai a „Riadó” című irodalmi értékű háborús darabot fogják eljátszani. A jegyeket csak vasárnaptól kezdve adja ki az egyesület, de a színházi pénztár hamarabb is el fogadja az előjegyzéseket. A helyárakat, dacára a negyesszázasú műsornak, nem emelik fel. 3

* A csábító. (Társadalmi dráma az Apolló műsorán.) Érdekesen megírt társadalmi drámát mutat be csütörtökön az Apolló-színház. A művészién teljességgel dráma száma egy leány lelkének megrendülését tárgyalja. Göttingen gróf fogadást tesz barátai, hogy Tolner zenetanár szépséges leánya tizennégy nap múlva látogatást tesz nála. Göttingen gróf beférkőzik Tolner házába s figyelmességével meghódítja a leányt. A gróf terveit elősegíti, hogy Tolner tanár anyagi zavarokkal küzd. Göttingen gróf tud-

mására adja a leánynak, hogy megmenti az apját, ha ő eljön a lakására, Liza éneket idején a gróf lakására szökik. A gróf megnyerte a fogadást s Liza szíve ösztönözve kerül ki ebből a kalandból. A sors megkönyörül rajta s egy fiatal mechanikus, aki régóta szereti,

oltárhoz vezeti s az élet napsugara újra felragyog felette. 3

* Az éjszaka borzalmi. Ezt a szenzációsbűnügyi drámát szombaton mutatja be az Apolló-színház. 3

A központi hatalmak győzelmét jósolják a franciák.

(A Matin teleplezései. — Hiábavaló volt az entente vérontása. — Oroszország sorsa meg van pecsételve.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, július 21.

A Matin most ideérkezett száma az osztrák és magyar, német és orosz frontról a következőket írja:

„Május 2-ika előtt az osztrák és magyar és német front 1370 kilométer hosszú volt. Keleti része lenyult a duklai és lupkowi szorosokig. Április végén az angol sajtó azt írta és azzal a hírrel árasztotta el a világot, hogy az orosz seregek Budapestet és Bécsét elfoglalták.”

„Május havában fordult a hadiszerencse. A központi hatalmak hadseregei kivertek az oroszokat a Kárpátokból. Ekkor az angol hadvezetőség a leghatározottabb ígéretet tette arra nézve, hogy már május 4-ikén Anglia megkezdje az új kétmillió angol hadsereg szállítását Franciaországba, hogy ezáltal Németország haderejét elvonhassuk a veszélyeztetett Galiciából.”

„Elérkezett a május negyediké, a május hónap elmúlt, június havában a német csapatok a francia harctéren is sikereket értek el és júliusban már csak nagyon vékony sáv van az oroszok kezében Galiciából. Az angolok mindezt látták, látták a franciáknak minden csodálatraméltó ellenállását a hőiesen támadó németekkel szemben; valljuk be őszintén, vereséget szenvedtünk, amelyet majd helyrehozunk, az orosz hadsereg már-már csak a múlté és az ígért kétmillió angol hadsereg július tizedikén sem érkezett meg Franciaországba, sőt a két millióból egy embert sem láttunk.”

„Május havában a központi hatalmak óriási hadserege körülbelül 450-500 kilométeres fronton kezdtek meg mindent elsöprő offenzívájukat, az orosz hadsereget kelet felé visszanyomták és Galiciából 200 kilométer hosszúságban és 100-150-200 kilométer szélességben nagy darab területet visszafoglaltak. Anglia és Oroszország, de mi is lassanként kezdjük beírni, hogy az óriási vérontás hiábavaló volt, veszíteni fogunk.”

„Anglia látja a helyzetet és amikor a kétmillió angol hadsereg szállítását kormányunk sürgette, London azt a választ adta, hogy az angol népet nem lehet kötelezni a katonaszkodásra. Mikor municiószállítást sürgettünk és azt, hogy Anglia municiógyáraiban fokozott tevékenységet fejtsen ki, angol szövetségünkől azt a választ kaptuk, hogy az angol munkásokat nem lehet arra presszionálni, hogy jobban dolgozzanak. Valljuk be tehát őszintén, hogy a mi nagy municióhiányunkon nem tudunk segíteni.”

„Anglia teljes biztonságban érsi magát s nem fél attól, hogy London bombázására kerül a sor. Angliában azt mondják, hogy előbb Páris és csak azután London.”

A Le Matin ezután megjegyzi, hogy az orosz hadsereg jóval több katonával rendelkezik, mint a központi hatalmak és mégsem tudtak ellenállani az ellenség rettenetes nyomásának, hanem eszeveszetten menekültek, amerre szabad utat láttak. „Ha ez a keleti harctéren még

soká így folytatódik, akkor az orosz hadsereg számára nincs többé megállás. Felszabadul Lengyelország és Galiciának azt a kis részét, amely még az oroszok birtokában van, elvesztik és ezzel Oroszország sorsa megpecsételődött.”

Egy másik cikkében így ír a Matin:

— Az oroszoknak legutóbbi óriási kudarcai annyira elkésztették Franciaországot, a francia közvéleményt, hogy mindenki meggyőződött Oroszország bukásáról és a központi hatalmak elmaradhatatlan győzelméről. Franciaországnak ez óriási csatlódás. A franciák a revansot skarták megadni a németeknek és éppen ezért nagy áldozatokat hoztak Oroszország hadifelszerelésére, pénzzel való ellátására, minden bizalmukat és reményüket Oroszországba helyezték és most a legyőzhetetlennek hitt orosz hadsereg eszeveszetten szalad az ellenség előtt.

Franciaország csak most látja, milyen nagy kár volt a sok milliárdot Oroszországra elveszítetni, mert az orosz a legosulósabban csapta be szövetségestársát, a franciát: a sok milliárdtal szemben egy semmi komoly akcióra nem képes hadsereget állított szembe az ellenséggel.

VÁROS ÉS MEGYE

Pályázat a Weitzer alapítvány kamataira.

A Weitzer János alapítvány gondnoksága Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében Angel István dr. főjegyző előadása alapján úgy határozott, hogy kiírja a pályázatokat az alapítvány kamataira. Hat csoportban kerülnek szószótásra az ösztöndíjak. A kisiparosok segélyezésére 5000 koronát, az elhagyott cselédek támogatására 1000 koronát, iparosiskolai ösztöndíjakra 2600 koronát, az iparoscsaládokból származó leányok kihazasítására 3000 koronát és az ipari szerszámok felfelújítására 1000 koronát fordítanak a rendelkezésre álló kamatokból. A pályázati hirdetményeket a lapokban közlik.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltást mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Tizenhat aradi rokkant katona

(Csak kilenc kapott alkalmazást. — A rokkant bizottság alelnökének nyilatkozata. — A háború áldozatainak sorsa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Arad közönsége végtelen elszomorító közönyösséget, sőt — elmondható, hogy hálátlan ridegséget tanusít a háboruban megrokkant és keresetképtelenné vált katonákkal szemben. Ezt a súlyos vádat támogatja az a tény, hogy Aradon, a nyilvántartott huszonöt rokkant közül ezideig összesen kilenc jutott úgy a hogy foglalkozáshoz, kenyérkeresethez. — Tehát tizenhat olyan katona — szántsándékkal nem nevezzük őket hősöknek, mert a hősök nálunk medáliát kapnak — aki, mint az állam „legnagyobb üzemének” amint Sztéryny József a háborút nevezte, volt munkása s az, hogy most nem tudja már szolgálni az „üzemet”, ki van téve a nyomornak. Az 1875. évi rokkant törvény szerint évi 72 korona rokkant díj és 160 korona sebesülési segély jár neki és az ezt a törvényt kiegészítő miniszteri rendelet gyermeke részére évi 12, azaz tizenkét koronát, tehát havi egy koronát állapít meg részére. A díjakat, amelyeket egyelőre a katonai kincstár állapít meg, még legtöbbjüknek nem is folyósították. A pénzügyminiszter rendelete, a mely a rokkant pótdíjak kiutalását szabályozza, már megjelent és ebből egyelőre csak annyit tartunk szükségesnek elmondani, hogy a rokkant segélyösszegét ugyan a munkaképtelenség mérvéhez szabja, de a fősolgabíró, vagy a polgármester kiszabása ellen nincs jogorvoslat. Ha egy csirke miatt per indul meg, akkor a nagytekintetű királyi tábla is kénytelen foglalkozni vele. A rokkant ügyét ma felebezhetetlenül elintézi a falusi bíró, mert a fősolgabíró a járása minden emberének vagyoni viszonyait nem ismerheti és rá van utalva, hogy a bíró szavának higgyen. Valószínű, hogy az állam a háború után, Tisza István gróf miniszterelnök ígéretéhez képest, változtatni fog a rokkantak sorsán, a mely a nemzet lelkiismeretbeli ügye, mert nemesek a parlament, de a társadalom is úgy gondolkodik, hogy aki ebben a háboruban keresetképtelenné vált, azt meg kell gyógyítani és neki megfelelő munkához, nem pedig koldus-kenyérhez, vagy aipladához kell juttatni.

Mi történt eddig Aradon a rokkantokért?

Varjasz Lajos polgármester az összes jótékony egyesületeknek bevonásával megalakította a rokkant katonákat gyámoltó és elhelyező hivatal Arad városi bizottságát, melynek ő az elnöke és Bing Hugó az ügyvezető alelnöke. Ez a bizottság száznoleven aradi polgárt kért fel arra, hogy fogadják el a rokkantgyámi tisztséget. Most körözik a felszólító ivateket és igen sokan már eleget is tettek ennek a megfizetendő kérésnek. A funkciója a gyámnak abból áll, hogy egy-egy rokkant katona sorsát ő intézi. Meggyőződik keresetképtelensége fokáról, megállapítja vagyoni viszonyait, családi körülményeit, az előbbi munkaképességét és milyen munkára van most hajlandósága, de a mi a legfontosabb, munkához juttatja, gondoskodik az elhelyezéséről.

Mint említettük, eddig 25 rokkant jelentkezett az aradi bizottságnál, amelynek tevékenysége eddig a társadalom érzéketlensége következtében a vezetőket sem elégti ki.

Két munkaközvetítőt nyitott a bizottság.

Egyik a kereskedelmi és iparkamara, a másik a vármegyei gazdasági egyesület. A Kamara megkereste a kerületén lévő összes gyári, ipari és kereskedelmi cégeket és megkérte, hogy alkalmazzanak rokkantokat; írják meg, milyen sebesülését, hányat és milyen fizetéssel hajlandók munkába állítani. Ugyanilyen felhívást bocsátott ki a gazdálkodókhoz a gazdasági egyesület.

Megdöbbentő az eredmény. Alig egy-két olyan válasz érkezett a kamara alá tartozó négy vármegyéből, amely kielégítő lenne. Olyanok, akiknél alkalmazásban állott rokkant-ról van szó, azt felelik, hogy ép és egészséges embert alkalmazhatnak, ezt a szegény, meggyengült munkaerőjü ember mellett talán egy kis költséggel még egy munkaerőt is kellene alkalmazni. Soha sem hitte volna senki, hogy a magas társadalom ennyire szivtelen és hálátlan lehet. Ankénteken gyönyörű beszédek hangzottak el, de amikor itt van a valóság, a kárlehetetlen szükségesség, akkor mindenki másról beszél.

Felkerestük Bing Hugót, aki nagy ambícióval és komoly törekvéssel vezeti az akciót és kértük, hogy mondja el tapasztalatait.

— A társadalom részvétele a rokkantak ellátásában majdnem a nullával egyenlő. A társadalom, úgy látszik azt a felfogást vallja, hogy a rokkant kérdés megoldása állami feladat. Így is van, de eddig az állam sem tette meg a szükséges lépéseket és amíg ez megtörténik, addig a társadalomra hárul a feladat nagyobb része. Az állam a háború után hozzá fog nyulni az ügy rendezéséhez. Azonban csak kényszer útján lehet ezt a végtelenül fontos kérdést rendezni. Az államnak törvénybe kell iktatnia, hogy mindazokra a foglalkozásokra, amelyeket rokkantak el tudnak látni, a társadalom köteles ilyeneket alkalmazni, ha pedig nem akarja, akkor progresszív módon megadóztatandó.

— Aradon sajnos nem hitt és el nem képzelt nehézségekkel kell megküzdenünk a rokkantak elhelyezésénél. Csak néhány gyámnak lelkiismeretességének, humanizmusának köszönjük, hogy a 25 rokkant közül kilencöt tudtunk kenyérhez juttatni. Fáradni, rábeszélni és utánjárni kell és ez a szent ügy teljes átérzését tételezi fel.

— A rokkantak legtöbbje a karjára béna és azért majdnem kivétel nélkül házmesteri, portási, levélhordói, hivatalszolgái állást keres, Arad város kivétel nélkül alkalmazza azokat, akik a háború előtt is szolgálatában állottak és most kenyérért fordulnak hozzá. A városi jéggyár fordult a bizottsághoz azzal a kéréssel, hogy adjunk neki rokkantakat munkára és a Weisz Mór és Fia gyulai gyárosok, továbbá az Aradi Sertészhaló igazgatósága jelentették, hogy minden állást, amelyre rokkantak alkalmasak, ilyenekkel töltsék be.

Beszéltünk Greén Nándor főkapitánnyal is a rokkant kérdésről, aki a maga részéről a legpraktikusabban oldja meg. Kijelentette, hogy felhívást bocsát ki és mindazokat, akik járni tudnak és ha csak egy karjuk van is, könnyebb rajta rendőri szolgálatra alkalmazza. A jelentkezők azonnal kenyérhez jutnak.

Valóban ez a legszebb teoria.

Július 26 — Varsó elestének napja.

(A huszártiszt érdekes jóslata. — Egy aradi főhadnagy levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 21

A háboruban a jósök üzlete irigylésre méltón felvirágozott. A ki hosszú ideig semmi hírt se hallott a harctéren levő hozzátartozójáról, fölkeresi valamelyik jósnőt és ő bizonyosan megmondja: hol van, merre jár, vagy hol fekszik mozdulatlanul a keresett harcoss. Igaz ugyan, hogy a jóslás nem mindig mond igazat, sőt nagyon gyakran téved is a „jövőbe látó”, azonban a hívó emberek százazrei ezt nem tudják és tovább is rendületlenül hisznek a jósöknek.

Az a jóslás, a melyről alább adunk hírt, teljesen elüt a keresetszerű hazug jóvendőmondástól. Erről a csodálatos dologról Z. J. aradi közös huszártiszt irt a napokban hosszabb levelet Aradon levő feleségének. A levél e hó közepén kelt és a bukovinai fronton íródott. A huszártiszt ugyanis Pflanzler-Baltin tábornok bukovinai hadseregénél harcol.

— Csodálatos esetről kell téged értesítenem — írja a tiszt a feleségének. — A csapatunkban van egy fiatal huszárhadnagy, a ki valami titokzatos sugallat segítségével megjósolta Lemberg elestének, Varsó elfoglalásának és a békekötésnek ragyogó napját. A dolog a következőképen történt: Mi egy bukovinai kis községben állomásoztunk. Este felé egy ordonánc lélekszakadva rohant végig a falun és orvost keresett. Azt mondta, hogy a gazdája, az említett huszárhadnagy nagyon rosszul van. Hamar kerítettünk orvost és magunk is elmentünk bajtársunk lakására. Fialat barátunk halotthalványan, eszméletlen állapotban feküdt a földön. Az orvos megvizsgálta és megállapította, hogy idegrohama támadt. Több óra elmúlt, a míg a fiu teljesen magához tért. Néhány napig gyöngékedett, majd aztán megjelent körünkben és csodálatos dolgot mondott. Azt mesélte, hogy a míg öntudatlanul feküdt, furcsa álma volt. Azt álmodta, hogy egy hatalmasan fölfegyverezett középkori lovag jelent meg előtte és kijelentette:

— Nem sokáig fogsz izzadni, fáradni, vérezni a harctéren. Junius 22-én elfoglalják seregeitek Lembergét, július 26-án elesik Varsó és ez döntő befolyást gyakorol az egész háborúra. December 2-án a hadviselő felek megkötik a békét, de ezt megelőzően hónapokig teljes nyugalom lesz a harctereken.

— Mi természetesen — így folytatja az aradi huszártiszt a levelét — nem tulajdonítottunk fontosságot ennek a kijelentésnek és agyrémnek mondottuk az egész fantasztikus álmot. Voltak azonban a fiatalabb bajtársak között olyanok, a kik a kézelőjükre följegyezték a fontos dátumokat. Junius 22-én egy kis viskóban ült együtt a csapatunk minden huszártisztje. A vacsora után őrnagyunk ezt mondta: „Ma van Lemberg elestének megjósolt napja. Ha este 11 óráig nem kapunk hírt a lengyel főváros bevételéről, akkor a mi hadnagyunkat eszelősnak fogjuk nyilvánítani!” Tizenegy óra már elmúlt, a mikor asztalt bontottunk. Már majdnem elszéledtünk, a mikor egy telegráf abteilungos lihegve jött és az örömtől fuldokló hangon ujságot: „Lemberg a miénk!” Elképzelheted a megiepetésünket. A mi csodálatos hadnagyunk arca az örömtől sugárzott és most márszentül meg van győződve arról, hogy a többi jóslata is valóra válik. Adja az Isten!

Próbauton levő buvárhajónk sülyesztette el az Amalfit.

(Aradi tengerész-mérnök haditengerészetünk sikereiről. — A Kaiser Ferdinand Maxon Ancona előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 21.

Diadalmasan harcoló és a tengeri tullejében elbizakodott olaszoknak máris sok keserűséget szerzett flottánk haditetteiről érdekes részleteket mondott el egy fiatal, aradi származású tengerész. A hivatalos jelentések beszámoltak ugyan a hadihajónk által elért eredményekről, de a fényes haditettek résztvevői közvetlen tapasztalatból annyi lelkesítő, felemelő és büszkeségre gyújtó tudnak a tengeri harcokból, hogy az ismert események is új színt, új ragyogást kapnak szavaikban. Mint a háboruban egészen más a haditengerészek élete, mint a szárazságon harcolóké. Nem folytonos a harc, hanem annál izgalmasabb az örökös készenlét, a feszült várakozás, annál hevesebben lobban fel a harci láng, amikor egyszer-egyszer alkalom nyílik szembe kerülni az ellenséggel.

Erről az életről, esekről a harcokról tudott sok érdekeset és újat Merényi Ferenc aradi mérnök, aki a polgári életben a budapesti Parcellázó bank mérnöke és a mozgómatka elrendelése óta teljesít szolgálatot a haditengerészetnél, ahol önkéntes volt. Merényi az egyik kisebb csatahajónkon a Kaiser Ferdinand Max-on szolgál mint Maschinenmaat, ami a szárazföldi katonaságnál őrmesteri rangnak felel meg. Merényi rövid szabadságot kapott és a hosszú utasásra való tekintettel csak egyetlen napot tölthetett aradi rokonai körében. Itt tartózkodása alatt a következőket mondta el az adriai eseményekből:

— A háboru első részét meglehetősen nagy nyugalomban töltöttük a pólai hadikikötőben. Legalmas napunk mindössze egyszer volt: amikor a francia Curie tengeralattjáró eljutott a kikötőhöz. A Curie egy hadihajónk nyomán iparkodott besurranni a kikötőbe, azonban az avatatlankat mindenhol törbe csaló elmés elzáró rendszer szövevényébe belebonyolódott. A parton őrködő és a tengert figyelő matrózoknak feltűnt az a szavar, amelyet a víz színe alatti védőszerkezetbe akadt Curie vergődése okozott a tenger tükreán és a parti ütegek hevesen tűz alá fogták ezt a pontot. A francia tengeralattjáró erre ballonokat bocsátott fel, amint később megtudtuk: annak jeléül, hogy megadja magát, szüntessék be a tüzelést. A ballonokat az első pillanatban aknáknak tartották és még hevesebb tüzelésbe borították a tengert. A Curie végre is a leghevesebb ágyutűzben felmerült a tenger színére. Egy gránátunk belecsapott, egyik tisztet spró darabokra szaggatta. Amint azóta már ismeretes: a Curie elsüllyedt, de később kiemeltük és kijavítás után tengeralattjáró flottillánkba soroztuk.

— Az igazi életünk akkor kezdődött meg, amikor kitört az olasz háboru. Pontosan napién már hallottuk, hogy rosszul állunk Oroszországgal, délután négykor pedig radio-telegrammban megjött Itália hadizenetének híre is. Este kaptuk a parancsot, hogy készüljünk utra. Tíz óra lehetett, amikor kitöltöttünk a kikötőből. A Kaiser Ferdinand Max négy nagy és vagy félszáz kis egységgel együtt Ancona alá hajóztunk. Éjtél után kettőkor értünk az olasz kikötő közelébe. Felejthetetlen emlékü lesz előttem ez az éjszaka. A velünk

volt aknáhalászó hajók kísérték az olasz aknákat, a Kaiser Ferdinand Max is kihalászott egy-pár aknát. Amikor így szabaddá lett az út, megközelítettük a partot és megkezdtük a tüzelést. Ancona mélységes álomba volt merülve, nem is sejtették, hogy ott vagyunk. Gránátjaink, amelyeket a katonai célu épületekre irányoztunk, alapos pusztulást okoztak. Radioállomás, kikötői berendezkedések, viztorony, vasuti műtárgyak egymásután omlottak össze. Agyunk dörgésére, gránátjaink robbanására megszólaltak az olaszok parti ütegei is, amelyek tüzelése elérte az ütegek hollétét és hajóágyaink hamarosan elhallgattatták valamennyi ellenséges parti üteget. A Kaiser Ferdinand Max egyedül közel százötven lövést adott le Ancona bombázásánál. Az Ancona előtt operáló flottillánkunk vesztesége nem volt. Az olasz gránátok és srappellek egy pár sebesüléssel kivül nem okoztak nagyobb bajt.

— Az olasz partok elleni második raidben júniusban a Kaiser Ferdinand Max nem vett részt. Ennek a bombázásnak, amely Veneciótól Fano-ig terjedt ki az olasz partokra, inkább demonstráció volt a célja. Az olaszok akkor hirdették nagy garral, hogy az Adriát illetve a monarchia egész partvidékét blokád alatt tartják. Hadihajónk megmutatták, hogy milyen ez a papiros-blokád. Az olaszok ellen különben is nagy az elkeseredés a haditengerészetnél. A horvát haditengerészek izsó gyűlölettel beszélnek az olaszokról, a dalmata-olasz legények pedig nem győzik bizonygatni, hogy semmi közösségük nincs a hitszegő ország lakóival. A pólai hadikikötő még nem hallott olyan egotverő hurrázást, amindóval a hajókon az olasz hadizenet híret fogadta a legénység.

— Haditengerészetünk harci készségének és kitűnő szellemének fényes és lelkesítő példája az Amalfi olasz cirkáló elsüllyesztése. Valóságos regényes történet ez és nincs az a gazdag fantáziával megáldott író, aki szebben kigondolhatná, mint ahogy valósággal megtörtént. Egy újonnan elkészült tengeralattjáró naszádunk első hosszabb próbautjára ladult július 8-án. A pompás kis buvárhajó teljes harcorakész felszereléssel futott ki az Adriára. Utközben a buvárhajó parancsnoka azt tapasztalta, hogy az egyik helyen a hajó szegccselésén át levegő jut ki a hajóból és a felszálló légbuborékok elárulják a buvárhajó utját akkor is, amikor a víz színe alatt jár. A viztartályokat teljesen megtöltötték és a naszád leszállt a tenger fenekére, ahol a legénység hozzálátott a hiba kijavításához. Talán két óra hosszat dolgoztak a tenger fenekén álló hajóban és amikor újból a felszínre emelkedtek egy hatalmas olasz hadihajó közelében voltak. A javító munka nem sikerült teljesen és a légbuborékok még mindig mutatkoztak. Történeten akármilyen — mondotta a buvárhajó parancsnoka — ezt az olaszt nem szalasztom el. Az újonnan naszád megközelítette az ellenséges hadihajót: a tízezer tonnás Amalfi cirkáló volt. A buvárhajó kilötte torpedóját azután almerült. Miután meggyőződtek arról, hogy a torpedó talált és az ellenséges hajó süllyed, ismét leszálltak a tenger fenekére és az erőseb-

ben mutatkozó levegő buborékok utját igyekeztek elzárni. Amikor felemelkedtek: olasz torpedószűk és naszádok között voltak. A süllyedő Amalfi radíó jeleire siettek elő ezek a kis hadihajók és légbuborékjai nyomán rátaláltak a buvárhajóra és tüzelni kezdték feléje, amikor felmerült. A buvárhajó gyorsan lesiklott a mélybe, ahol a gránátok nem árhattak neki és teljes erővel elindult Pola felé. Három óra hosszat üldözték a buvárhajót az olasz torpedórombolók, mert a légbuborékok nyomán követhették utját. A buvárhajó parancsnoka végül többször egymásután éles szögben elkanyarodott és így sikerült elszurranni az üldözők elől. A pólai kikötőben óriási örömet okozott a buvárhajó nagyzerű próbautja.

— Flottánkunk veszteségei nincsenek. A Zenta esete óta nem vesztettünk hajót.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Három havi fogházra ítélt ügyvéd.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, július 21.

Nagy felelősséget keltett ez év tavaszán a gyulai királyi törvényszék ítélete, amelylyel Makai Márton dr. szeghalmi ügyvédet hatóság elleni erőszak miatt három havi fogházra ítélt.

A szeghalmi királyi járásbírószék egy hagyatéki ügy tárgyalásával megbízta Tóth Akos dr. szeghalmi királyi közjegyzőt. A hagyatéki tárgyaláson egyes érdekeltek képviseletében megjelent Makai dr. és a tárgyalás folyamán a végrendelet tartalmának értelmezése körül heves vita támadt a közjegyző és az ügyvéd között. A vád szerint a támadt vita annyira kiélesedett, hogy Makai Márton dr. izgatottan felugrott és felemelt ököllel rohant a közjegyzőnek. Inzultusra nem került sor, mert a jelen voltak közbevetették magukat, Tóth Akos dr. királyi közjegyző azonban félbeszakította a tárgyalást a feljelentést tett az ügyvéd ellen a gyulai királyi ügyészségnél.

Az ügyészség hatóság elleni erőszak büntetése miatt emelt vádat Makai Márton dr. ügyvéd ellen, mert a közjegyzőt hivatalos eljárásában megakadályozta, a királyi törvényszék azonban a körülményekre tekintettel a cselekményt vétségé minősítette és Makai Márton drt három havi fogházra ítélt.

Felelősség folytán az ügy a nagyvárad királyi ítélőtábla elé került, amelynek büntető felelősségi tanácsa tegnap tartotta meg ebben az ügyben a főtárgyalást, amelyen Makai Márton védőjével Nagy György dral, a Köztársasági Párt elnökével jelent meg.

Az ítélőtábla felelősségi tanácsa azonban nem hozott ítéletet, hanem a bizonyítási eljárás kiegészítése végett elrendelte a gyulai királyi törvényszék és ügyészségtől bizonyos iratok beszerzését és ezeknek beérkezéig a főtárgyalást elnapolta.

Hindenburg és Mackensen elvágják Varsót.

(Hadműveletek a vasuti vonalak ellen. — Kevés a gépfegyver és munició az oroszoknál.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Berlin—Pétervár, július 21.

A francia sajtóban az a vélemény, hogy a németek megkísérik, hogy Varsót ostrom nélkül foglalják el. Ha Mackensennek sikerül a brestli-towsk—iwangorodi, Hindenburgnak a varsó—bielostoki vasutvonalait elérni, akkor elvágják Varsó minden összeköttetését az orosz birodalommal. A lapokat nyugtalanítja Pétervár hallgatása s azt kérdik, vajon elég erős-e az oroszok frontja, rendelkeznek-e elég tartalékkal? Minden attól függ, hogy az oroszok fel vannak-e készítve eléggé s idejekorán tudjanak beavatkozni. Nagyon nyugtalanító az orosz hadseregben uralkodó municióhiány.

Varsóban teljes a zavar.

Berlin, július 21. Varsóban óriási a zavar. Azután, hogy július 12-ig tizennyolcezerrel többen önként eltávoztak a városból, a főkor-mányszó parancsára több mint nyolcvanezer lakost kényeztetés útján távolítottak el. Még az entente-sajtó tudósítónak is el kellett utaznia Varsóból. Tömegesen tartóztatnak le embereket politikai okokból. A lengyel zsidókat mind elszállították Oroszország belsejébe, sokat közülük egyenesen Szibériába. A tömeges letartóztatások még mindig folynak.

Kopenhága, július 21. A Tidende jelenti, hogy a szentpétervár—varsói vasuti vonalon mindenféle forgalmat beszüntettek. A vonalon a személyvonatok már napok óta nem közlekednek.

Készen kell lenni Varsó elvesztésére.

Páris. A francia sajtó, amely eddig csak óvatosan mutatott rá arra, hogy a német seregeknek az a szándékuk, hogy Varsót elfoglalják, most egész nyíltan előkészíti a franciákat erre az eshetőségre és azaz vigasztalja őket, hogy Varsó elfoglalásával egy nagy város jut ugyan a németek kezébe, de ezzel nem érik el főcéljukat: az orosz sereg megsemmisítését.

Az egész orosz front benyomása.

Berlin, július 21. A B. Z. amittag jelenti a sajtóhadiszállásról: Az egész orosz front benyomása előrenhalad és mint elkerülhetetlen következmény az oroszoknak az egész vonalon való visszavonulását vonta maga után. Hogy az orosz félkör benyomása az összes szakaszokon milyen arányokat fog ölteni, az e pillanatban, mikor a csata még teljes fejlődésében van, nem tekinthető át. Annyi azonban bizonyos, hogy következményei minket az ellenség akcióképességének megsemmisítéséhez közelebb fognak vinni.

Döntő események készülnek.

Bukarest. A hivatalos „Viitorul” a harctéri helyzetről a következőket írja:

— Senki sem tudja, hogy a két fronton mi van készülöben, mégis az egész

világnak az az érzése, hogy nagy események vannak készülöben. Deára annak, hogy az összes harcoló felek egy újabb téli hadjáratról beszélnek, már most azon vannak, hogy az őssze kedves állásokra tegyenek szert. A háboru költségei fantasztikus magasságot értek el. A hadviselő népek iszonyatos áldozatot hoznak, ámde valamennyien remélik a végső eredményt. Franciaországban és Angliában a legnagyobb erőtesztéseket követik el, hogy elegendő municiót állíthassanak elő. Oroszországban ez a jelszó hangzik: „Katonáivá kell tenni az ipart”, másszóval azt egészen a háboru szolgáltatába kell helyezni. Németországban és Ausztria-Magyarországban keveset beszélnek a municióról, mivel mindkét állam gondoskodott idejében arról, hogy elegendő municiót gyártson. Most fog eldőlni, hogy a munició megszerzésével a harcolók stratégiai helyzete megváltoztatható-e? A bekövetkezendő nagy katonai hadműveletek eseményeit visszatörtölt lelegzettel várják.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetséges csapatok új vállalkozásának máris öröndetes eredményei vannak. Operációs frontunknak általában északi iránya van. Északkeleti vonalunk a következő részekre tagozódik: A Visztulától a Bugig terjedő hosszú frontra és egy rövidebbre, amely a felső Bugtól a Zlota-Lipa mentén halad és egy még rövidebbre, amely a Dnyeszter északi partjamentén keletre visz.

A leghevesebb harcok színtere a Visztula—Bug-front. Ez két szakaszra oszlik: a Visztula—Vieprz-szakaszra és a Vieprz—Bug-szakaszra. Az első Josefovnaál kezdődik és Krasznik fölött északra a Vieprz melletti Krasztosznáig húzódik. A másik szakasz Krasztosznávtól Sokal felé megy. Mindegyik szakasz száz kilométer hosszú. Niszniovtól a besszarábiai határig száz kilométeres a frontunk, a melyet Pflanzler-Baltin kipróbált csapatai védenek.

Az ellenségnek Kelet-Galiciából való kiszorítása egyidőben történik a szövetségesek Orosz-Lengyelországban való térnyerésével, ami az utóbbi időben a Visztulától nyugatra való területre is kiterjed. Az ellenség most arra törekszik, hogy tartalékok közbevetésével időt nyerjen arra, hogy Varsó és Ivangorod ellenálló erejét növelje. Az ellenség ellenállását nem kell lebecsülni és valószínű, hogy még hetekre van szükség, amíg a szövetséges csapatok elérik a maguk elé kitűzött célt.

Riga klíritése még tart.

Berlin, július 21. A tegnapi nap folyamán Riga város összes hatóságai, minden irattárakkal, az összes pénzüzetek, az állami bank fiókja egész pénzkészletükkel és minden irattukkal, a bíróságok valamennyi aktáikkal el-

utaztak. Az utazás célja: Szentpétervár. De nemcsak a hatóságok, a pénzüzetek, a bíróságok utaztak el Rigából: megkezdtek már a katonai élelmezési raktárak klíritését is és az állambivatalnokok a legutóbb kapott utasítás értelmében készen vannak arra, hogy bármely pillanatban elutazzanak. Az elmúlt hét folyamán tizenháromezer is több polgári személy hagyta el Riga városát. Az elutazás valószínűleg menekülésszerűen történt. Az északnyugati vasutak igazgatósága parancsot adott ki, hogy naponta tizenkilenc, menekültak számára álló vonat induljon el.

Besszarábia határán szünetel a haro.

Bukarest. Az „Universul”-nak jelentik Mamornicáról:

A Bukovina északi részében folyó harcok, amelyek néhány nap óta szakadatlanul tartottak, szünetelőben vannak. Most az a látszat, mintha a harcoló felek néhány napi fegyverszünetben egyeztek volna meg, hogy a harcmezőről eltemessék az áldozatokat, amelyek különösen az oroszok részén igen nagyszámúak.

Ezekben a tisztán demonstratív harcokban az oroszok újabb nagy vereségeket szenvedtek az osztrák-magyar és német bloktól, amely sikerrel harcol ezen a fronton is.

A bukovinai fronton uralkodó oszend csak előkészület azokra a jövőndő harcokra, amelyek elkerülhetetlenek ezen a fronton s amelyeknek célja Besszarábiába való benyomulás.

Bukarest. Az „Universul” írja: A besszarábiai zsidók klíritését nagy rettegés között tovább folytatják. Hírlik, hogy a napokban a zsidóság egy küldöttsége interve-niál Szentpéterváron a besszarábiai hitsereosaik érdekében, a kiket felelőssé tesznek az orosz hadsereg összes vereségeért.

Nincs elég gépfegyvere és municiója az orosz hadseregnek.

Kopenhága. A Vjedomosti című orosz lap a főhadiszállásról kelte-zett cenzurázott táviratban azt a hírt közli, hogy az orosz hadsereg visszavonulásának főoka a gépfegyverek hiányában rejlik. Az ágyu-hiány csak másodrendű jelentőség-gel bír.

London. Az orosz harotéren várható eseményekről a Times katonai munkatársa így ír:

— Az általános helyzet s a lengyelországi seregek állása olyan, hogy Németország joggal várhat nagy eredményeket a mostani ofenzívától. A központi hatalmakkal szemben álló orosz csapatok számereje valószínűleg nem mondható épen nagyinak, ha csak azokat a csapatokat számítjuk, a melyek kellőképp vannak felszerelve. Nem aggasztana bennünket ez a hadjárati, ha az oroszoknál a munició kérdése nem lenne olyan kétes tényező. Általánosan tudják, hogy az oroszok hiányt szenvednek a municióban és épen ezért a helyzet nagyon is bizonytalan és a legközelebbi jövő eseményei mindannyiunkra nézve drámai jelentőségűeknek ígérkeznek.

Bukarest, július 21. A Brsevijsa Vjedomosti megállapítja, hogy a kornstadti arsenál-

ban történt robbanás, amelynek következtében az egész municions tábor a levegőbe röpült, forradalmárok műve.

A cár miniszterével tanácskozik.

Kopenhága, július 21. A dán lapok a következő pétervári jelentést közlik: Carezkoje-Szelóban a cár elnöklése alatt minisztertanács volt. A megbetegedett Szassonov kivételével valamennyi miniszter Carszkoje-Szelóban van. A „Ruszkij Invalid” értesülése szerint a megváltozott helyzet következtében most már valamennyi miniszter helyesli a дума minél előbb való egybehívását. Hír szerint a дума összehívására vonatkozó cári dekrétum a legközelebbi napokban megjelenik a hivatalos lapban.

Ha az „öregekre” kerül a sor.

(Arad vezető polgárai szeméremre mennek.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 21.

Néhány hamarosan lepergő nap után ismét bangos lesz az aradi városnép udvara, ismét előterülnek a nemzeti színű jelvények s felhangzik majd újra a nótá:

„Zemdelayezik a kaszárnya tetejét,
Mind elvitték a legények elejét.”

Bizony, bizony rákerül most a sor a legdécegebb, a legnagyobb korosztályra, a 42—50 évesekre. Rég el is felejtették talán, hogy valamikor mérce alatt is álltak s im most újra fel kell venniük a festőt, de kissé erős dekolitást s a bizottság elé kell lépegetniük. Ennek ellenében azonban joguk lesz legénykedni, kirugni a hámból, énekszóval végigvonulni a városban, a mint az már sorozások után szokás. Milyen szép is lesz majd, a mikor *Deutsch Andor* kissé szűk mellét kitesztve el fogja énekelni:

— Én leszek az első század szakaszvezető...

Ha létezik még az a bizonyos „sors ironiája” amelyről a nyolcvanas években annyi szó esett, akkor bizonyára Nagy Ottokár lesz az első, aki ez alkalommal félig meztlenül fog hivatalos helyiségében megjelenni.

Greén Nándor, Berec Ferenc, Moldován Ödön és Ráthmer István ha alkalmasaknak bizonyulnak, mindenesetre odafenn is nyomozni fognak: az eltűnt, megfutamadott ellenség nyomát fogják bottal ütni. Ambár az is meglehet, hogy Moldovánt a trénnhez osztják be s rábízzák a hadsereg süllyesztését, akkor legalább bizonyos, hogy házáink nem fognak „kirántott répán” élni egy napig sem. Ebben az esetben adjutánsul mellé fogják osztani Braun Gusztávo, aki bizonyos szakaszon fogja a manikét összeállítani s a harcra szokásos változatossággal: gulyás krumplival, krumpli gulyással, gulyás és krumpli, krumpli és gulyás...

Staubert József bizonyára a Tábori Újságot fogja szerkeszteni, míg *Eles Simon* és *Kálmán Ferenc* dr. a „Feldgericht” fognak alkalmazást találni. *Nachtnébel* Ödön mint mérnök feltétlenül a szapporókhöz jut s rá fog hárulni majd a feladat: szétrobbantani az oroszok légvárát s felépíteni az aranyhidat, amelyen visszavonulva megköthetik a külön békét. *Schill* József, *Schenk* Ferenc és *Nachtnébel* Gyula az újonnan hódított provinciák közigazgatási szervezetébe fognak pománsan beilleszkedni, ugyisintén *Baroes Zeiga* dr. s, akinek csak az lesz kényelmetlen, hogy mint népfelkelő nem járhat majd levett kalappal. *Hémory* László dr.-ra vár a nagyszerű feladat, hogy idegen földön is agitációt fejtsen ki a magyar államesszme és a magyar faj szupremációjára érdekében, míg *Kintzig* János a haza minden új polgárát a munkapárt számára igyekszik majd megnyerni. Külön kategóriában fognak működni *Földes* Soma, *Vertán* Endre, *Fodor* Gyula és *Hahs* Béla, mint a stratégiai vasutak váltóerei. *Löbl* Gyula valószínűleg csak segédszolgálatra jut a hadsegélyző hivatalba, ahol jelszava marad, mint volt:

— Nix blind!

Bedő Árpád dr. óhaja az, hogy az orosz harctérre kerüljön, ne pedig *Lenyel* tóra. *Somló* Armin dr. ha bevonul, csak lórum partiját fogja

sajnálni, *Lustig* Andor ellenben jó kedvvel fogja énekelni a nótát az elvonuláskor:

— Ne sirjatok ti aradi lányok!

Schwarz Adolffal és *Hermannal* nagy bajok lesznek, mert valószínűleg a katonaságnál sem fogják tudni őket megkülönböztetni. *Czedly* Károly dr. és *Schütz* Henrik dr. kitűnő védőügyvédek lesznek az rögtönítélő bíróságnál. A gyógyszerészeket *Hahs* Vilmos és *Hajós* Árpád képviselik, *Hady* Antal hír szerint Ski-Abteilunghoz kívánkozik. *Hahs* Aladárnak csak szorosabbá válnak amúgy is erős kötelékei, amelyek őt a „Hadsereghez” fűzik, *Vitsy* Berenc az ezredkaszárját fogja kezelni. *Adler* Andor a hadsereg közömbös fogja magát vetni, s ha tőle függ, bizonyára a híres csapat szállító autobuszok helyett villámot vezet be. *Schoór* Lajos és *Simonty* Aladár is érvényesíteni tudják majd szaktudásukat.

Nagy Sándor dr. mindenesetre a vezérkarhoz fog jutni, hisz stratégiai és taktikai tudását a Hungáriában már kétféle bizonyította. Különben a vádlottat az esküdtörvényszék Nagy Sándor dr. hatásos védőbeszéde után felmentette. Nagy Sándor dr. mellett *Révész* Mór dr. fog parancsmórtizati szolgálatot teljesíteni s akkor bizonyos, hogy sohasem fog a hivatalos stratégiai visszavonulásról szólni, mert ha Nagy Sándor megkérdi:

— Retíráljunk?

Akkor *Révész* dr. szokásához híven rámondja:

— Nem!

d'or.

H I R E K.

— A háziezred tisztikara az aradiakhoz. Az Aradi Közlöny mai számában vezető helyen közöltük a 33-asok ezakon levő tisztjeinek Aradra juttatott üdvözlését. A tisztikar névsorából nyomdai hiba miatt elmaradt *Markovics* kadett neve és *Van Mons* kadett neve tévesen *Van Mons*-nak *Rasko* zászlóse *Roskó*-nak azeve jelent meg.

— Dicséret elismerés. *Hahs* Rezső altábornagy, temesvári katonai parancsnok, ma kiadott parancsában dicséret elismerését fejezte ki *Kepp* Károly tüzérségi szertári járulónak, aki az aradi műszaki tüzérség gazdasági osztályának a vezetője és dicséretes munkásságot fejtett ki. *Kepp* a léghajóosztályhoz történt áthelyezése alkalmából részeseül a dicséret elismerésben.

— Kitüntetett katonai hírlapíró. A hadsereg főparancsnokság az első osztályú ezüst vitességi érmet adományozta az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért *Brázay* Emil zászlósnak, aki a háború folyamata alatt másodsor sebesült meg és most sebesülten Temesvárott tartózkodik. *Brázay* Emilt az Aradi Közlöny olvasóközönsége a békeidőben Berlinből küldött színes tudósításából jól ismeri.

— Aradi öreg népfelkelők összeírása. A honvédelmi miniszter ma megküldötte Arad városához a 43—50 éves népfelkelők összeírását elrendelő parancsot. A város katonai ügyosztálya holnap közzéteendő hirdményében Aradon az összeírás idejét július 26-tól augusztus 7-ikéig bezárolag tüzi ki, amely idő alatt, naponta reggel nyolc órától lehet jelentkezni az ügyosztálynál. A sorozások idejét később határozzák meg.

— Adományok. M. D. egyik tábori sütődénél szolgáló aradi tartalékos 5 koronát a vak katonának, 5 koronát a nyomorékká lett katonának számára, *Weil* Erzsébet főgimnáziumi tanuló Dombegyházáról 4 koronát a rokkant katonának számára küldött hozzánk. Az adományokat rendeltési helyére juttatjuk.

— Városi kórházba adtak *Salamon* Gusztá 48 kor., *Fábián* Lajosné 24 kor., *Fábián* Lászlóné 60 kor., *Fábián* Marzit 20 kor., özv. gróf *Wenckheim* Frigyesné 50 kor.

— Galícia fővárosa a felszabadítás után.

A galíciai fővárosban jelenleg az állami hivatalnokok és nyugdíjasok járulékaiknak kifizetésével vannak elfoglalva a hatóságok. Amíg *Lemberg* orosz uralom alatt volt, az itteni tanács számos polgárnak folyósított előleget az államtól elnyerendő járandóságokra. Ezeket az előlegeket természetesen levonják. *Ivardovski* Kázmér dr., az egyetem rektora, július 6-án átvette hivatalát. Vele együtt foglalták el hivatalukat a dékánok is. *Lemberg* legelső iskolája megnyitott július 1-én. A nemzeti komiték megbízottai felkeresték *Riml* tábornok városparancsnokot és előadták előtte, hogy számosan csupán személyes boszúból, állandó fejeletéseket tesznek ellenségeik ellen és emiatt sokaknak nagyon sok zaklatásban van részük. *Riml* tábornok kijelentette, hogy igaztalan üldözésben senkinek sem lesz része. Általános megaláztatással és dicsérettel tárgyalja mindenki egy itteni napilapnak a magatartását. A *Curyer* Lvovai című lengyel újság még csapatunk bevonulása előtt a következőket írta: „Két hónappal ezelőtt, amikor az osztrák-magyar csapatok és a hatóságok elhagyták városunkat és az oroszok bevonultak, sőt viharfelhők gyülekeztek felettünk, mert a jövőnk ismeretlen és bizonytalan volt. Ezen nehéz idők alatt nem szüntünk meg azt hirdetni, hogy a nép maradjon meg becsületében, ne hajoljon meg, ne térjen el alapelveitől. A nép becsülete: a nép hallhatatlansága. Hosszu hónapokon át hűségese maradtunk ehhez az elvhez és beszéltünk, ha azt megengedte a cenzura, de hallgatnunk kellett, ha az oroszok közbevetette magát.” — A *Lemberg* opera folytatja előadásait, július 8-án a *Rigolettó*, július 9-én pedig a *Vig* özevegét játszották.

— Állami felügyelet alá helyezett galíciai petróleumtelepek. A *Neue Freie Presse* közli, hogy a galíciai kőolajvállalatokat, amelyek francia és angol kezében nyugosznak, állami felügyelet alá helyezték. Így huszonhét vállalat került állami felügyelet alá. Ezeket a vállalatokat az oroszok — éppen mert részvényeseik angolok és franciák — teljesen megkímélték.

— A cukor maximális ára. *Budapest*ről jelentik: A kormány a fogyasztási cukor árát a jelenlegi 87 koronás alapárral szemben 96-50 koronában maximálva állapította meg.

— **Hadffy altábornagy pihenője.** Azok közt a kávéházi szövegetekben keletkező rémplétykák között, a melyeket „Hallotta már?” bevezetéssel szokás a fülebe sugni mit sem sejtő halandóknak, az utóbbi időben sokat szerepelt két kiváló magyar tábornok neve. Előbb **Szurmay**, majd az Aradon jól ismert **Hadffy** altábornagy orosz fogságba jutásáról, seregeik sorsáról beszéltek rémhíreket. **Szurmay** altábornagy már rácsfokt a mende mondákra, most pedig örvendetesen alkalmunk van megírni, hogy **Hadffy Imre** altábornagynak sem esett semmi baja. Az altábornagytól levél érkezett Aradra leányához, **Dörner Emil** gyáros feleségéhez és a levélben **Hadffy** azt tudatja, hogy teljesen egészséges.

— **Betegség, melyet most nem érdemes gyógyítani.** Ennek a történetnek az eleje viszonyul abba az időbe, amikor Aradon a 37—42 éves B. osztályú népfelkelőket sorozták. Az eset főszereplője egy ismert aradi úriember, aki annak köszönhető, hogy a sorozáson kibólták, mert testi hibája volt. Bár sokat szenvedett a baja miatt, megoperáltatni nem engedte. Hiába volt hozzátartozóinak rábeszélése, orvosi műtétnak nem hagyta magát alávetni. De hát minden rossz dolognak van jó oldala is. Eljött a sorozás ideje, gondolta magában az egyébként erős testalkatú ember, hogy sikerülni fog szervi baja miatt a katonai szolgálatról megszabadulni. Az utolsó napokban inkább örült, semhogy busult azon, hogy neki testi hibája van. Nem is csalódott feltevésében. A sorozó-bizottság alkalmatlannak találta. Felelegetes mondanunk, hogy örömtől sugárzó arccal távozott és odahaza boldogan mesélte, hogy „untauglich” s egy csöppet sem izgatta őt az, hogy voltak a családban olyanok, akik azt hangsúlyozták, hogy ma annak kell örülnie, aki katonára lehet.

Talán már el is felejtette azt is, hogy ő tulajdonképpen még mindig beteg, amikor a posta levelet hozott nagybácsijától. A levélben többek között az állott, hogy operáció nélkül is meg lehet szabadulni attól a bajtól, ami őt oly régen kínozza. „Az emberiség megmentője” jelentette ki a levél végén X. Y. specialista és melegen ajánlotta neki. A levelet az „untauglich” nem olvasta tovább. Ellenben megállapította, hogy most látja, hogy ő milyen szerencsés ember. Mert ha nagybácsija ezt a specialistát ezélt négy hónappal fejezi fel, úgy ő, hogy a sok kintől és szenvedéstől megszabaduljon hát feltétlenül gyógykezeltesse magát a specialista által és ez esetben most valahol az olasz határon gondolna szerettet nagybácsijára... Nem is késett nagybácsija levélre válaszolni. A levélben röviden, de sokat mondván indomására adta, hogy ha nem is az emberiség, de az ő mentője ebben a háborús világban éppen az a baj volt, amelyet a specialista gyógyít és a háboru utánig nem is akar tudni semmiféle specialistáról...

— **A Maros szabályozásának előkészítése.** **Bulyovszky** János miniszteri tanácsos és **Szilágyi** Boldizsár miniszteri osztálytanácsos, a földmívelésügyi miniszteriumból, Aradra érkeztek, hogy a Maros folyón folyamathoz levő munkálatokat megismerjék és a jövőben eszközlendő nagyszabású építkezések programját az aradi folyammérnöki hivatalban megbeszéljék. A miniszteri tanácsosok tiszteletére **Finta** Lajos kir. műszaki tanácsos, a folyammérnöki hivatal főnöke tegnap estebédet adott, amelyen a hivatal mérnökei kívül részt vettek **Katona** Béla kir. műszaki tanácsos, az aradi kultúr-mérnöki hivatal főnöke és **Just Ferenc** Máv. felügyelő, a Máv. aradi üzletvezetőségének főnöke is. A földmívelésügyi miniszter kiküldöttjei két napig lesznek Aradon.

— **Olcsó papírszalvetták Kerpelnél.** 193

— **Nikolajevics Miklós uralkodásról átmódozik.** *Stockholmból* jelentik: A *Stockholms Dagblad* kiküldött tudósítója *Szentpéterváron* beavatott udvari körökben információt szerzett **Nikolajevics Miklós** nagyherceg eszereplésére és terveire vonatkozóan és a következőket jelenti: A nagyherceg egyetlen vágya, hogy király akarna lenni. Ez *Pétervárott* tudott dolog és egyre mezejülő tervek valószínűsége gúny tárgyává tették a nagyherceg személyét az előkelő körökben. A királyosdi-játék első felvonása az volt, hogy a nagyherceg *Keletporoszország* királya akart lenni. Ezt a tervet *Hindenburg* fojtotta meg. A *pétervári* szalonokban ekkor egy alkalmi vicelap cirkált, *Le Roi des Masurs* (A mazuri tavak királya) címmel, amelyet a rendőrség azonban csakhamar lefoglalt. A második terv szerint *Lengyelország* királya akart lenni **Nikolajevics**, majd *Galicia* koronáját akarta fejére illeszteni. Első három tervének bukása után elhatározta, hogy a finneket felszabadítja és kikiáltja magát finn királynak. Ez a terve is csak jámbor óhajítás maradt. A legirisebb terve most az, hogy visszaállítja a régi keleti császárságot és mint annak államfője, *Konstantinápolyban* fog székelni. Ez a terv még nem bukott meg, de egyelőre — súlyos technikai akadályokkal találkozik a kivitelezés.

— **Írásmunkák, sokszorosítások, írógépjavitások, előnyös árban eszközöltetnek.** Gyors-, gépiró- és könyvelői szaktanfolyam. *Z. fter és Hollos*, Br. Bohus-palota. 1387

— **Előnyös cipő kiállítás!** *Temesvári* üzletem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron boesájtom áruba. *Weinberger* János cipőárúháza, Arad, *Andrássy-tér* 20.

— **Bevonulók részére előírás szerinti kofferok** *Fischer* áruházában a Szabadság-téren nagy választékban, ugyiszintén férfi-ingek, csavarkamásnik, netz ingek és katonai felszerelések. 227

— **Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz** *Ke pel* Izsó könyvkereskedése. 193

— **Az „Aradi Közlöny” egyes példányai** *Budapestben* kaphatók *Breuer* Nővérek dohánytözsdejében VI., *Teréz-körut* 54.

Háborus leányvásár a Gainán.

(Aradi turisták kirándulása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 21.

A legszebb idő kedvezett annak a szellemi és testi erőt felfrissítő kirándulásnak, amelyet az Aradi Turista Egyesület a hagyományos leányvásár alkalmából a festői és legendás Gainára rendezett.

A kirándulók *Édes Elemér* főszolgabíró osztálymérnök társaságában, az *Acsevnék* az *Aradegyalját* körülfutva, majd a festői *Fehér Kőrös* völgyében haladó vasutjan utaztak *Nagyhalmágyig*, ahol a *Hönigesz-Zucker-vállalat* szivességéből külön iparvonattal folytatták útjukat. A társaságot *Nagyhalmágyon* *Gombos István* üzemvezető fogadta, aki az iparvasut végállomásáig elkísérte a kirándulókat. A kivevontat a husz kilométer hosszú utat a *Gaina-vidék* egyik legszebb völgyében, a szűk szerbi völgyben futja meg, amely a magasba nyúló és erdőkkel borított hegyeivel, esobogó forrásaival, széjjelszértan fekvő, itt-ott a zöldből kikandikáló házaival, gyönyörű látvány.

A kirándulók a kisvasut végállomásától az egyik oldalgerinc völgyében, gyalog- és lóháton tették meg az utat a felhagyott mangán-érbányáig és innen a zúzó *Szerbpalak* zenéjétől sokáig kísérve, sűrű, ércyaszagú erdőben haladtak felfelé az öt kilométer hosszú kigyónton. Két órai ut után megszűnt az emelkedés, a *Gaina* főgerincére értek és a *Lóczy-forrásnál* először élvezve a kristálytiszta, üdítő, friss italt, csakhamar szembetűnt *Ózárán Gyulának* a bihari turista apostolának nevét viselő

menedékház. Délután öt órakor már mindeki fent volt az 1393 méter magasán épült menedékházban, melynek szobáiban történt elhelyezkedés után, mindenki felfutott a bársonypuha platóra, hogy a *Gaináról* kinálkozó híres körképet délutáni világításban minél előbb láthassa. Az idő pompás volt, a platón kellemes, hűs szellő vonult át és a feltáruuló távlati képek a legszebb alhavasi panorámát nyújtották.

Egyszerre, minden átmenet nélkül, hideg szél kezdett süvitegni és megjelent a turisták nagy ellensége: a köd, mely mindenütt leboesájtotta a kilátást elzáró függönyeit. A kellemes nyáresti hangulatot, a hideg, hátborzongató szél, egyszerre téliessé változtatta. A menedékház kályháiban azonban vigan ropogott a lángoló hasábfá. Jól esett a meleg szobában tartózkodni, amit kellemessé és kedélyessé varázsolt a rögtönzött kabaré előadás, amit a helyiek szobájában rendeztek a hátiassákból előkerült vacsora után.

Másnap reggel négy órakor már mindenki talpon volt és sietett ki a szabadba, készülvén a gerinc sétára. A tegnapi téli időt nem remélt szép nyári reggel váltotta fel. Az alhavasi éteri tiszta levegőt ritka és nagy élvezet volt első kézből kapni.

A korai reggeli után a mély völgyek felől elhúzódo hegygerincnek minden oldalra pompás kilátást nyújtó útjain a legvigabb hangulatban indultak el a kirándulók a *Rotunda* felé. A hegyhátak bársonyos pázsitjai a perzsa szőnyeg rugalmasságával hordták hátukon a kirándulókat, a virágos mezők, erdők, tisztások és illatos szamóca bokrok között a boróka és törpe fenyővel borított *Rotunda* csúcsáig, a honnan a mély völgybe szállottak alá az *Aranyos folyó* forrásának megtekintésére... Délután az erdő *Gaina* csúcsát keresték fel, mely a *Gaina* csoportnak legmagasabb pontja: 1498 méter. Az innen feltáruuló kilátás minden világtáj felé teljesen szabad. Kőrös-körül a mélyben fantasztikus alaku szikla ocsán zézugos labirintjében révedezik a szem. E természeti képek nagyszerű szépségét emelik a ragyogó kék ég és a távoli *Kárpát* bércekkébe vesző konturjai. Orlésege is erről a pontról szemlélte végig a gainai leányvásár 1852-ben. Egy emlék jelölte meg a helyet azonban azt, barbár kezek lerombolták, földülták. A kirándulók innen átrándultak a „*La Tirga*” csúcsra, amelyen még sportolásra is nyílt alkalm, ami sok derűs percet szerzett a nézőközönségnek. *Wagner József* dr. tanár vezetésével végzett produkciók valamennyit természetesen a magas torna körébe estek, lévén a színhely másfélszer méter magasán az *Adria* színe felett.

A mulatságnak a lassanként leszálló este vetett véget. A távozó nap narancs-színben ragyogó égboltjával ellentétben, a keleti égbolt acélszürke sötétszínbe öltözött. A nap tűzvörst korongja este fél nyolc órakor bukott alá köggyába. Az erdő fái között megindult az alföldi kánikulához szokott testnek jól eső hűvös esti szellő, fölgyultak a sötét ég mécseseinek milliárdjai, előbujt a hold is a fák fombjai mögül és a társaság visszatért a menedékházhoz, ahol a sötét estben csak a galyakból összehordott máglyának felcsapó lángja világított már. Az utvar benépesedett és hangos lett a kirándulók vidám csoportjától, amely szalonna nyárrsal felfegyverezve, indiánusok módjára énekelve keringett a tűz körül.

A vasárnap párja volt a gyönyörű szombati napnak. A kirándulók reggel öt órakor már künm voltak a *La Tirga*, ahol már javá-

ban gyülekezett a Bihar—Arad—Hunyad- és Torda-aranyos megyéből jövő vásári nép. A mély völgyekben és a felkelő nap arany sugariban fürdő Aranyos mentén felfelé törtető és pontnál alig nagyobbak látszó emberek és állatok hosszú, festői sora rajzott a hagyományos vásártér irányába. Ritka szép látvány, a szem elfárad az egymásra torló szép természeti képek tömkelegének szemléletétől. Egy élő képosarnok, egy mozgó tárlat bontakozik ki a szem előtt változatosabbnál-változatosabb képekkel.

A vásár is elevenedik. A természet fenéges csendjébe beléssz a havasi kürt, a szarzfáját rikító cigány muzsika szava és a táncolók hangos kurjantásai... Idén szokatlanul kevés volt a legény a vásáron, a háboruban vannak, de aki sebesülten, vagy aratásra hazakerült, mind felgyülekezett a vásáros népséggel... A hegytetőn ide-oda hullámszik a négy vármegyéből jött nép tarka-barka sokasága; ezek között mozognak a kirándulók, tanulmányozva a különféle festői népviseletet... A vásár megtekintése után még egy bucsu pillantást vetettek a gyönyörű körképre, majd visszatértek a menedékházhoz és a reggeli után leszálltak a szerbi völgybe, amelynek egyik tisztán majálist tartottak, azután pedig az iparvassal Nagyhalmágyra és onnan az Acsev. vonattal egy feleletetlen szép kirándulás kellemes emlékével hazautaztak Aradra.

A kirándulás sikerén felbuzdulva, az Aradi Turista Egyesület augusztus hónapban meg fogja ismételni a gainai kirándulást. A kiránduláson részt vettek: Gürtlich Agostonné, Ritt Gyuláné, Bittenbinder Kató és Margit, Valentini Margit és Vilma, Bittenbinder Konrad, Dein Miklós, Friedrich Zoltán, Grallert Rezső,

Gürtlich Agoston, Kálmán Ferenc dr., Katona Sándor, Mihályi Gyula, Ritt Gyula, Szántó Mihály, ifj. Szántó Mihály és Gyula, Wagner József dr., Weichert Oszkár.

NYÁRI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1915. július 22 én:
Király Ernő vendégfelléptével:
Iglóidíkok.

Daljáték.

Kezdete este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

MUSCHONG

BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénsavdús
természetes ásványvíz.

ÜDIT, ERŐSIT, GYÓGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz kitűnően alkalmas.

Bakteriummentes asztalivíz (radioactív).

FOLERAKAT ARADON: özv. Winkler Sándorné, Magyar-utca 4. szám. Telefon 596.

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO SZINHÁZ.

Július hó 22., 23-án, csütörtökön
és pénteken

A csábító

Társadalmi drama 3 felvonásban.

Pajkos házasságközvetítők

Koagató vigjáték 2 felvonásban.

Az előadások 1/2, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytörszéknek alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában József főherceg-ut 22.

ZSIR

prima, egészséges idei
kg-ja 4-80 korona.

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endréné

Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.

ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyadmegye határán.

Kitűnő eredménnyel gyógyít eszt, köszvényt, reumát, esontszút, lobosodást és különböző női bajokat.

A fürdőközönség kényelmének nagyobb fokú kielégítésére, tetemes befektetéssel új fürdőház épült, teljesen modernül berendezve, uszodával és kádfürdővel. Természetes kénes hőforrások 28—32 és 38° C hőmérsékletűek. Nagy árnyas park. Gyönyörű kirándulási helyek. Tennis- és tekepályák. Kitűnő ózondus levegő.

Csodás gyógyhatás.

A vonatok közvetlenül a fürdőparknál állanak meg. — Posta és táviró.

Külön rituális koszt is kapható.

Sebesült katonáknak 30% engedmény. Prospektussal készséggel szolgál.

BERKOVITS IZIDOR,
fürdőtulajdonos.

2453

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

933. Telefon szám 933.

Költözők

figyelmébe!

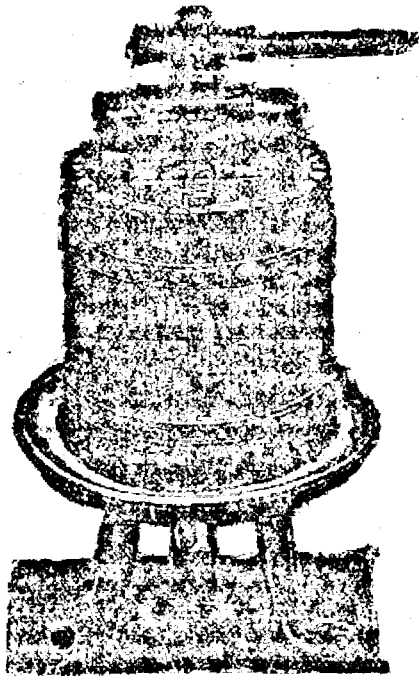
villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József

villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Kedvező alkalom olcsó szőlőprések beszerzésére.

Van szerencsénk a T. szőlőbirtokosok figyelmét felhívni, hogy meglévő

SZŐLŐPRÉSEINKET

még a készlet tart, a következő árak mellett bocsájtjuk eladásra:

1 drb. I-es számú, kosártartalom 65 liter . . . Kor. 70.—
1 „ II-es „ „ 80 „ . . . Kor. 80.—

Helyt raktárunkban, készpénzfizetés mellett. — Teljes tisztelettel:

SOLYMOS TESTVÉREK

gépgyár, vas- és fémöntöde ARAD, Kőlosey-utca 6-7.

2513

Kékkő és hárs

kapható

Färber Lajos

cégnél.

2418

Mint a

Hadi Termény

részv. társ.

szereződéses bizománya
nyosa mindennemű

gabonát

vásárol

Nemess Géza Arad.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsal-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, össze-csukható ágyakat és madracokat. Szállodal és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök.

301

Használt ólom megvételre kerestetik.

DRÁGUL A FÜTÉSI!

Bérbeadatik

DRÁGUL A FÜTÉSI!

Méltóságos báró Bohus Lajos ur bérpalotájában: egy modern berendezésű, tágas

négyszobás lakás,
több üzlethelyiség.

☞ központi fűtéssel! ☜

Értekezhetni alólirott házigondnokkal:

Bódy Bódog.

2517

Uditő, Egészséges, Olcsó a Citrász-por.

Egy-egy adagból, egy pohár vízben feloldva, a legkellamesebb

limonádét

készíthetjük. Ara: adagonként 10 fillér, 12 adag 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hirtőpor segítségével.

Szárít! Sragtalanít!

Peppo folyadék ára stasitással 1 korona.
Peppo-hirtőpor ára stasitással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermek-kocsik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játék-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

18824-915.

Hirdetmény

Az aradvárosi m. kir. pénzügy-
őri biztosság 1984-1915. számú
megkeresését és 3 drb. kimuta-
tást azal adjuk ki a fogyasztási
adófelügyelőségnek, hogy azoknak
közszemlére kitételét I. év és ha
17-től számított 9 napra hiva-
tali helyiségében elrendeljük és
erről az érdekelteket Tóth Antal,
Bartalusz Lászlóné, Probst Bé-
láné, esetleges felszólamlásaik meg-
tehetése végett hirdetményileg ér-
tesítjük.

Arad, 1915 július hó 16.

A városi tanács.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

Apró hirdetések.

(udnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szá-
vak száma szerint számítható.
Minden szó 4 fillér. Vastagabb
betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt
szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.
Az apróhirdetések előre fi-
zandók.

A hirdetések délután 1/2 óráig
vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magá-
nak a jogot, hogy az olyan ap-
róhirdetés szövegét, amelyik tar-
talmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsches Fräulein

sucht Steile zu grösseren Kinder,
oder Stütze der Hausfrau. Adresse
in der Administration. 2610

Hadmester,

nő, íjász, gyarmatár szakmá-
ból, magyar, német, román nyelv-
ismerettel, üzletvezető, raktárnoki
vagy irodai állás keresek október
15. belépésre. Megkereséseket ké-
rek Jungsz Jenő címre Monospetri,
Bihar megye. Kivánatra fényképpel
szolgálok. 2626

Irodistanőnek

ajánlkosik intelligens, 4 polgári
végzett fiatal lány. Szíves meg-
keresést kér „Szorgalom” jelige
alatt a kiadóhivatalba. 2627

ALKALMAZÁST NYER.

Fűszer-

és rőfős kereskedő segéd, azon-
nali belépésre kerestetik. Román
nyelv tudása megkívánatlik.
Kuliner Mór Ópécska. 2595

Egy nagyobb kifutó fu
felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

INGATLAN.

Szőlő

Gyorokon, természettel együtt, eladó.
Cím a kiadóhivatalban. 2604

ÜZLETEK.

Andrássy-tér 8.

szánu hában egy kisebb üzlethe-
lyiség — különösen dohánytözs-
dének alkalmas — azonnalra ki-
adó. Bővebbet az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalában, József főherceg-
nt 22. szám.

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóságnak
alkalmas 4 szobás lakás, a város
legforgalmasabb helyén, azonnal
kiadó. Bővebbet Kell és Krausz
cégnél. 2628

Elegánsan butorozott

szoba fürdőszobával, külön bejá-
rattal kiadó, Bohus palota. Bőveb-
bet a házmesternél. 2688

Erzsébet királyné-körut 18. sz.
szánu ház első emelete, mely mo-
dern ötszobás lakásból áll, azon-
nal vagy f. évi augusztus hó el-
sejére kiadó. 1646

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új
házban és egy 3 szobás másod-
emeleti udvari lakás minden kon-
forttal és mellékhelyiségekkel
együtt, azonnal Petőfi-utca 10.
szám alatt kiadó. Bővebbet a ház-
mesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8.
sz. alatt azonnalra kiadók. Bőveb-
bet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy l. emeleti utcai lakás,
mely irodának, vagy üzleti céira
igen alkalmas, augusztus 1-re ki-
adó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kékkövet

teljesen pótol, bevált s sokkal ol-
csóbb Cuprin kapható Kovács Soma
Társánál, Aradon. Kézi és háti
kénporszó raktáron. 2626

Sepű

60 fokos, duplán égetett, saját ter-
mésű, kiváló zamatu 400 liter pá-
linkát ajánlom megvételre. II.
terenként négy koronáért. Cím a
kiadóhivatalban tudható meg. 2622

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyserelői üz-
lete Weltzer János-u. 11. Min-
dennemű javítások és felszerelések,
hajnyírógépek és borotvák kö-
szörlése legfontosabban eszközöl-
tetnek. 148

Papirszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható
Pichler Sándor papírkereskedésé-
ben, Szabadság-tér. 781

Oséplőgépek

való szivattyu, eladó. Aulich La-
jos-utca 15. 2694

Fehér vászon-

cipők, kivágott, párja 6 korona,
egy pántos 7 korona, Pumps ki-
vágott 8 korona, fűzős regatta,
amerikai forma 10 korona. Cipő
Tözsde Arad, Apollo mosi mel-
lett. 5161

400 mm. gyepezés

eladó. Megkeresések Titz Alfrédnél,
Köved (Aradm.) kéretnek. 2606

Világosi pincében

fekvő, jól keselt 1918. és 1914.
évi termésű 140 Hl. világosi fe-
hér asztali bor eladó. Értékesíthető
lehet a tulajdonosnál Szentmár-
tonban, Rigler József, jegyző. 2621

KÜLÖNFÉLE.

A drága oltromot

teljesen pótolja a Földes-féle Olt-
rom szörp ebből 1—2 evőkanálnyi
egy pohár vízre adja a legpompá-
sabb limonádét. 1 kiló ára 2,20
fillér. Legfinomabb hegyi málna-
szörp kilója 2,40. Földes K. gyógy-
szertár Deák Ferenc-utca, Hehs
Vilmos gyógyszerháza Batthyányi-
utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére fel-
vétetek a Messenger-boy irodában
Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt
kapható az Aradi Közlöny.

489—1915. eln. szám.

Hirdetmény

a husfogyasztás korlátozásáról.

A magyar királyi miniszterium-
nak 2857—1915. M. E. számu ren-
delete alapján ezennel közhírré
teszem, hogy marhahúst, borju-
hust és sertéshust a hét két nap-
ján és pedig kedden és pénteken
akár nagyban, akár kicsinyben
(adagokban) árúsítani, vagy egyéb-
ként forgalomba hozni tilos.

Ugyanezen napokon tilos foga-
dókban, vendéglőkben egyválti jel-
legű és más étkező helyeken az
említett husneműkből előállított
ételeket kiszolgáltatni.

Ez a tilalom nem vonatkozik
a husiparban előállított olyan álló-
képes huskészítményekre, amelyek-
nek előállítására hosszabb időt igényel
és fogyasztása hosszabb időn
át történik; nem vonatkozik to-
vábbá a szarvasmarha, borju és
sertés levágásából nyert és emberi
táplálkozásra alkalmas mellékter-
mékekre.

Husnak vagy husféléknek el-
árúsítására szolgáló üzletekben tilos
az előbb meghatározott napokon
ezen rendelkezés tilalma alá eső
hust, vagy ételt az elárúsító helyi-
ségben a közönség részére, az át-
vételt vagy elfogyasztást lehetővé
tevő módon készen tartani.

A ki felet hirdetményben
foglalt tiltó rendelkezéseket meg-
szegi, amennyiben cselekménye
súlyosabb büntető rendelkezés alá
nem esik, kihágást követ el és az
1914. évi L. toz. 9. §-a értelmében
két hónapig terjedhető elzárással
és határoz koronáig terjedhető
pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen hirdetményben foglalt
rendelkezések azonnal hatályba
lépnek.

Arad, 1915. évi július hó 12.
Greén Nándor,
főkapitány.

456—915. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város tulajdonát képező
fa- és fémpariskola, valamint az
árvaházipületnek Eternit-palával
való fedése iránt f. évi július hó
26-án árlejtést tart.

Bánatpénstől letendő az aján-
lati ár 50/100 kézpénzben, vagy
elfogadható értékpapírban.

Az árlejtésen csak írásbeli aján-
latokat lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánompénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1915. évi július hó 12-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

16668—1915. kh. sz.

Hirdetmény.

Az „Első aradi sertéshizláló R. T.”
aradi cég Menedzselői dűlőbeli
telkén gőzüzemű vám- és műma-
lom felállítására telepengedély iránt
folyamodott. Az 1884. évi XVII.
t. c. 27. §-a értelmében a telep hely-
szín tárgyalására határidőül folyó
évi július 29. napjának délelőtt 11
óráját kitűzöm és arra az érde-
kelteket ez uton is meghívom
azon figyelmeztetéssel, hogy a te-
lep helyszín és tervrajza a kapitá-
nyi hivatal ipartügyi osztályánál
folyó évi július hó 29-ig, minden-
kor a hivatalos órák alatt bete-
kinthető s a netáni észrevételek
ugyanott írásban, előszóval pedig
a helyszíni tárgyalás alkalmával
megtehetők, mert amennyiben ilye-
nek nem emeltetnének, s ha köz-
tekintetek gatlólag fel nem merü-
lendnek, a telepengedélyt az idé-
zett törvény 30. §. rendelkezéséhez
képezt kifogom adni.

Arad, 1915. évi július hó 20-án.

Greén, s. k.

9628

főkapitány.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyazintén
régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Az ujonnan életbe lépett pol-
gári perrendtartás foly-
tán szükséges

Ügyvédi és birósági nyomtatványok

kaphatók az
Aradi Nyomda Részvénytársaság
nyomdájában,
József főherceg-ut 22. szám.
(Bejárat a Kossuth-szobor-
ral szemben.)